

1489/02.02.00.01/2020

Salon kaupunki

Vapaa-ajan lautakunta

**Vuoden 2021 talousarvioehdotus
Henkilöstösuunnitelma 2021-2024
Investointisuunnitelma 2021-2025**

Henkilöstösuunnitelma 2021–2024	3
Henkilöstösuunnitelman perustelut 2021–2024	4
Vapaa-aikapalvelujen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet, toiminnan painopistealueet ja perustelut	6
Sivistyspalveluiden tulokortit	6
Sivistyspalveluiden toimintastrategia 2021-2024.....	12
Vapaa-aikapalvelut.....	12
Kulttuuripalvelut	13
Kirjastopalvelut	15
Liikuntapalvelut	16
Kansalaisopisto	17
Vapaa-ajan lautakunta	20
Investointisuunnitelma 2021-2025	22
Investointisuunnitelman 2021-2025 perustelut	25
Riskienhallintasuunnitelma	29
Liitteet.....	38
Toimintatietokortit	38

Henkilöstösuunnitelma 2021–2024

Uudet virat ja työsuhteet 2021-2024

Palvelualue	Kustannuspaikka	Tehtävänimike	Tehtäväkohtainen palkka	Palkka lisineen/v					Kaikki henkilöstökulut/vuosi				Lakautettavan tilalle
					HKE 2021	2022	2023	2024	TA 2021	2022	2023	2024	
Vapaa-aikapalvelut	4601 Kansalaisopisto	tuntiopettaja, suomen kieli	2 856,60	40 449	1	0	0	0	50 157	50 157	50 157	50 157	
Vapaa-aikapalvelut yhteensä				40 449	1	0	0	0	50 157	50 157	50 157	50 157	

Määräaikaiset toimet ja työsuhteet 2021-2024

Palvelualue	Kustannuspaikka	Tehtävänimike	Tehtäväkohtainen palkka	Palkka, lisineen/v					Kaikki henkilöstökulut/vuosi				Hyväksytyt aiemmin
					HKE 2021	2022	2023	2024	TA 2021	2022	2023	2024	
Vapaa-ajan palvelut	4513 Liikuntatoiminta	Tuntiohjaajat, n. 50 hlöä		50 725	1	1	1	1	62 899	62 899	62 899	62 899	
	4514 Ulkoliikuntapaikat	Luistelukenttien valvojat 3-5 hlöä		7 175	1	1	1	1	8 897	8 897	8 897	8 897	
	4601 Kansalaisopisto	Tuntiopettajat		392 626	1	0	0	0	486 856	0	0	0	
	4610 Maahanmuuttajakoulutus	Koulutussuunnittelija	2 691,27	32 727	1	0	0	0	40 582	0	0	0	
	4610 Maahanmuuttajakoulutus	Tuntiopettajat		238 825	1	0	0	0	296 143	0	0	0	
Vapaa-ajanpalvelut yhteensä				722 078	5	2	2	2	895 377	71 796	71 796	71 796	

Henkilöstösuunnitelman perustelut 2021–2024

Uudet virat ja työsuhteet 2021–2024

Vapaa-aikapalvelut

4601 Kansalaisopisto

v. 2021 Tuntiopettaja, maahanmuuttajakoulutus

Opistolla on erityistehtävänä aikuisten perusopetuksen alkuvaiheen järjestäminen Salon kaupungissa. Aikuisten perusopetusta on toteutettu vuodesta 2017 alkaen ja toiminta jatkuu toistaiseksi. Vuonna 2018 siirtyi lisäksi luku- ja kirjoitustaidon (UMAKO) koulutus työ- ja elinkeinoministeriöltä opetus- ja kulttuuriministeriölle ja se annettiin vapaan sivistystyön uudeksi koulutustehtäväksi. Opetus on hoidettu määräaikaisilla työsuhteilla keskimäärin 2-3 opettajan toimesta vuoden 2020 loppuun asti. Yksi opettajista on toiminut vuodet 2019-2020 määräaikaisena suomen kielen suunnittelijaopettajana. Opiskelijamäärien kasvettua ei määräaikaisuuden perustetta ole enää olemassa niin monelle opettajalle. Sivistyspalvelujen linjauksen mukaisesti esitetään palkattavaksi vakinaiseen tehtävään tuntiopettaja, jonka vuosituntimäärä joustaa tarpeen mukaan. Palkkamääräraha poistuu määräaikaisten palkoista.

Määräaikaiset toimet ja työsuhteet 2021–2024

Vapaa-aikapalvelut

4513 Liikuntatoiminta

v. 2021 Tuntiohjaajat ja avustajat

Liikuntapalveluissa käytetään ohjatussa liikunnassa tuntiohjaajia ja avustajia syys- ja kevätkaudella erityisesti iltaisin ja viikonloppuisin ympäri kaupunkia sekä kesäkaudella uimaopetuksessa. Tuntiohjaajina toimii liikunnanohjaajia, uimaopettajia, vauva- ja perheuhinninohjaajia sekä avustajia. Vakinaisten liikunnanohjaajien ei ole mahdollista ohjata kaikkia ryhmiä (ryhmiä on n. 470 vuodessa). Tuntiohjaajien avulla liikuntapalveluissa on järjestetty vuosikymmenien ajan merkittävä osa ohjatusta liikunnasta.

4514 Ulkoliikuntapaikat

v. 2021 Luistelukenttien valvojat

Määräaikaiset kausityöntekijät ovat kaupungin reuna-alueilla sijaitsevien jääkenttien hoitajia. Hoitajat asuvat kenttien lähellä ja heidät palkataan luistelukauden ajaksi. Vakinaiset työntekijät eivät voi iltaisin lukita koppeja ja sammuttaa valoja monilla eri kentillä, koska ulkoliikuntapaikkojen hoitotyöt tehdään pääsääntöisesti päivisin.

4601 Kansalaisopisto

v. 2021 Tuntiopettajat

Määräaikaiset tuntiopettajat, joita on lukuvuoden aikana noin 200, hoitavat valtaosan opiston opetuksesta. Kursseja on tarjolla lukuvuoden aikana noin 850 ja kurssitunteja noin 20.000. Määräaikaisuuden perusteena on opiston toiminnan kausiluonteisuus. Kurssit suunnitellaan pääsääntöisesti enintään lukukauden mittaisiksi. Kurssitoiminnan laajuus ja monipuolisuus edellyttävät suurta asiantuntijoiden joukkoa, joka uudistuu aina tarpeen mukaan.

4610 Maahanmuuttajakoulutus

v. 2021 tuntiopettajat

Maahanmuuttajakoulutukseen sisältyvät aikuisten perusopetus, maahanmuuttajien lukutaitokoulutus, omaehtoinen kotoutumiskoulutus sekä myyntikoulutukset. Nämä hoidetaan pääosin tuntiopettajien toimesta ja määräaikaisuuden perusteena on toiminnan kausiluonteisuus tai myyntikoulutuksessa sopimusten kesto. Kustannuksia katetaan AIPE:n ja UMAKO:n valtionosuudella sekä myyntikoulutuksen tuotoilla.

V. 2021 koulutussuunnittelija

Koulutussuunnittelija suunnittelee ja organisoii maahanmuuttajakoulutusta ja siihen liittyviä moninaisia tehtäviä. Hän toteuttaa opiskelijoiden ohjausta ja huolehtii verkostoyhteistyöstä, koulutusten markkinoinnista, toteutuksen raportoinnista sekä hankkeiden valmistelusta ja toteutuksesta. 50 prosenttia palkasta saadaan OPH:n rahoittamasta Nuorisotakuuhankkeesta vuonna 2021. Kustannuksia katetaan myös AIPE:n ja UMAKO:n valtionosuu-della sekä myyntikoulutuksen tuotoilla.

Vapaa-aikapalvelujen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet, toiminnan painopistealueet ja perustelut

Sivistyspalveluiden tulokortit

Sujuvat prosessit

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Keinoon kohdistuvat riskit ja riskienhallintatoimenpiteet (vastuuhenkilö)	Riskin vaikutus, todennäköisyys ja riskiluku	Vastuutaho
1. Asiakslähtöiset palvelut	1.1. Asiakkaiden / kuntalaisten osallistaminen toiminnan kehittämisessä	1.1.1. Asiakaskyselyt, päätösten ennakkovaikutusten arviointi	1.1.1. Asiakaspalautteen systemaattinen kerääminen, arviointien tekeminen merkittävistä päätöksistä	Palautetta ei saada määrällisesti riittävästi eikä riittävän laaja-alaisesti, arviointeja ei tehdä	1 x 2 = 2	Palvelualueiden johtajat , Palveluiden esimiehet
2. Toiminnan ja talouden tasapaino	2.1. Palvelujen mitoittaminen suhteessa käyttäjämääriin, palvelun tarpeeseen ja talouden tasapainoa edellyttävälle tasolle	2.1.1. Palvelujen uudelleen muotoilu ja lakkauttaminen resurssien vähentyessä	2.1.1. Talouden tasapainottaminen, palvelujen kustannukset ovat vertailukuntien keskimääräistä tasoa	ratkaisuihin puuttuu, kustannuksia leikataan edelleen, vaikka ne olisivat jo merkittävästi (yli 10 %) alle vertailukuntien tason	3 x 3 = 9	Palvelualueiden johtajat , Toimialajohtaja

Aktiivinen yrittäjyys

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Keinoon kohdistuvat riskit ja riskienhallintatoimenpiteet (vastuuhenkilö)	Riskin vaikutus, todennäköisyys ja riskiluku	Vastuutaho
1. Vahvistaa ja monipuolistaa salolaista osaamista	1.1. Osaamisperustaisuuden saaminen osaksi kansalaisopiston kurssitoimintaa	1.1.1. Osaamisperustaisuuden hyödyntäminen kurssisuunnittelussa	1.1.1. Koski-järjestelmän asteittainen käyttöönotto elokuusta 2021 alkaen kansalaisopistossa	Osaamisperustaiset kurssit eivät käynnisty	2 x 1 = 2	Kansalaisopiston rehtori

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Keinoon kohdistuvat riskit ja riskienhallintatoimenpiteet (vastuuhenkilö)	Riskin vaikutus, todennäköisyys ja riskiluku	Vastuutaho
2. Toimii vahvana kumppanina yrityksille ja muille toimijoille	2.1. Yhteistyön mahdollistaminen ja toteuttaminen poikkihallinnollisin toimenpitein	2.1.1. Väestökehityksen seuranta suhteessa kaavoitukseen	2.1.1. Yksityisen varhaiskasvatuksen osuus 25 % palvelutuotannosta	Yksityisessä palvelutarjonnassa tapahtuvat muutokset	2 x 2 = 4	Palvelualueiden johtajat , Palveluiden johtajat
	2.2 Toiminnan molemminpuolinen vahvistaminen	2.2.1. Aktiivinen verkostoituminen eri suuntiin	2.2.1. Yhteistyökumppaneiden lukumäärä (yhdistykset, yritykset, yhteisöt) vapaa-aika ja nuorisopalveluissa	Ei löydy riittävästi kumppaneita	1 x 2 = 2	Palvelualueiden johtajat , Palveluiden johtajat
		2.2.2. Ylhäistentien tapahtumatilan käyttöönotto	2.2.2. Tapahtumatilan toiminnan suunnitelmallisuus ja markkinointi	kalustoinvestointi ei toteudu	1 x 2 = 2	Palvelualueiden johtajat , Palveluiden johtajat
		2.2.3. Harrastetoiminnan kehittäminen monialaisena yhteistyönä	2.2.3. Ohjattuun harrastustoimintaan osallistuneiden peruskoululaisten prosenttiosuus ja sen kasvattaminen	Harrastustoimintaan osallistuvien prosenttiosuutta ei saada kasvatettua tulevina vuosina	1 x 2 = 2	Palvelualueiden johtajat , Palveluiden johtajat

Luova edelläkävijä

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Keinoon kohdistuvat riskit ja riskienhallintatoimenpiteet (vastuuhenkilö)	Riskin vaikutus, todennäköisyys ja riskiluku	Vastuutaho
1. Hyvinvoiva kuntalainen	1.1. Hyvinvointisuunnitelman (2021-2024) tavoitteiden määrittely erikäisten kuntalaisten hyvinvointia edistävästi	1.1.1. Hyvinvointisuunnitelman toteuttaminen vuoden 2021 tavoitteiden osalta	1.1.1. Hyvinvointisuunnitelma (2021-2024) on valmis ja toteutuu vuodelle 2021 asetettujen tavoitteiden osalta	Hyvinvointisuunnitelmat eivät ole tuloskortin kanssa yhtenevä eivätkä tavoitteet ole riittävän konkreettiset, eivät toteudu tai toteutuminen ei ole mitattavissa	3 x 3 = 9	Palvelualueiden johtajat , HYTE-työryhmä , Toimialajohtajat

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Keinoon kohdistuvat riskit ja riskienhallintatoimenpiteet (vastuhenkilö)	Riskin vaikutus, todennäköisyys ja riskiluku	Vastuutaho
	1.2. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman päivittäminen (2021-2024) ja yhdistäminen osaksi hyvinvointisuunnitelmaa	1.2.1. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden toteuttaminen vuoden 2021 osalta	1.2.1. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma (2021-2024) on valmis ja toteutuu vuodelle 2021 asetettujen tavoitteiden osalta	Hyvinvointisuunnitelmat eivät ole tuloskortin kanssa yhtenevä eivätkä tavoitteet ole riittävän konkreettiset, eivät toteudu tai toteutuminen ei ole mitattavissa	3 x 3 = 9	Palvelualueiden johtajat , Toimialajohtaja , Palveluiden johtajat
2. Uudistetaan ennakoivasti ja rohkeasti palveluja ja toimintatapoja	2.1. Palvelurakenteen ja palveluiden sopeuttaminen talouden tasapainoa edellyttävälle tasolle	2.1.1. Palvelut pystytään toteuttamaan talouden edellyttämässä raameissa	2.1.1. Pysytään talousarviossa	Talousarvio ylittyy	2 x 3 = 6	Palvelualueiden johtajat , Toimialajohtaja , Palveluiden johtajat
		2.1.2. Oppiva Salo-kehittämishjelma 2020-2023	2.1.2. Oppiva Salo – kehittämissuunnitelma toteutuu suunnitelman mukaan ja johtaa toimintakulttuurin kehittämiseen tavoitteiden mukaisesti	etäopetusohjelmistoja käyttöön, ei saada riittävästi osallistujia	1 x 1 = 1	Palveluiden johtajat, Toimialajohtaja , Palvelualueiden johtajat
		2.1.3. Lukeva Salo-hankkeen toteuttaminen poikikahallinnollisesti	2.1.3. Lukeva Salo-hanke toteutuu suunnitelmien mukaan ja johtaa uusien, pysyvien toimintatapojen muodostumiseen	Pandemiatilanne vaikeuttaa koulutusten toteuttamista	1 x 1 = 1	Palveluiden johtajat, Toimialajohtaja , Palvelualueiden johtajat
		2.1.4. Yhtenäisten oppimispolkujen kehittämisen painotetussa opetuksessa	2.1.4 Yhtenäisten oppimispolkujen kehittämisen on aloitettu ainakin lumapainotteen opetuksen osalta	Pandemiatilanne vaikeuttaa kehittämistyöryhmien työtä	1 x 1 = 1	Palveluiden johtajat, Toimialajohtaja , Palvelualueiden johtajat
		2.1.5. Etä- ja verkko-opetuksen laajamittainen toteuttaminen kansalaisopistossa	2.1.5. Etä- ja verkko-kurssien kasvu suhteessa edelliseen lukuvuoteen	Ohjelmistojen käyttöön ottoon liittyvät riskit (erit. tuntiopettajat)	2 x 4 = 8	Palveluiden johtajat, Toimialajohtaja , Palvelualueiden johtajat

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Keinoon kohdistuvat riskit ja riskienhallintatoimenpiteet (vastuuhenkilö)	Riskin vaikutus, todennäköisyys ja riskiluku	Vastuutaho
	2.2. Poikkihallinnollisen yhteistyön ja saavutettavuuden lisääminen	2.2.1. Suomen harrastamisen mallin rakenteiden luominen Salossa	2.2.1. Harrastekoordinaattori aloittaa työt v. 2021 aikana	Harrastekoordinaattorin tehtävää ei saada täyttää	2 x 2 = 4	Palveluiden johtajat, Toimialajohtaja, Palvelualueiden johtajat
		2.2.2. Kulttuurikasvatussuunnitelman käyttöönotto	2.2.2. Kulttuurikasvatussuunnitelma otetaan käyttöön syksystä 2021 alkaen	Kulttuurikasvatussuunnitelman toteuttamiseen ei sitouduta	2 x 2 = 4	Palveluiden johtajat, Toimialajohtaja, Palvelualueiden johtajat
	2.3. Taide ja kulttuuriperinnön säilyttäminen tuleville sukupolville	2.3.2. Museoiden yhteisen kokoelmatilan suunnittelu	2.3.2. Kokoelmatilan, joka mahdollistaa kokoelmien asianmukaisen säilyttämisen, suunnittelun valmistuminen	Suunnittelu ei toteudu.	2 x 3 = 6	Palvelualueiden johtajat, Toimialajohtaja, Palveluiden johtajat

Osaava henkilöstö

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Keinoon kohdistuvat riskit ja riskienhallintatoimenpiteet (vastuuhenkilö)	Riskin vaikutus, todennäköisyys ja riskiluku	Vastuutaho
1. Asiantunteva johtaminen, joka mahdollistaa perustehtävän tekemisen laadukkaasti ja asiakaslähtöisesti	1.1 Johtaminen ja esimiestyö perustuvat Salon kaupungin johtamisperiaatteisiin	1.1.1. Esimiehille toimialoilla, palvelualueilla ja keskitetysti järjestetyt info- ja koulutustilaisuudet.	1.1.1. QWL indeksin johtamisen ja esimiestyön alaindeksit vähintään tasolla 60%	1.1.1 Esimiehet eivät osallistu koulutuksiin. Koulutuksia markkinoidaan tehokkaasti ja houkuttelevasti.	3 x 2 = 6	Palvelualueiden johtajat, Esimiehet

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Keinoon kohdistuvat riskit ja riskienhallintatoimenpiteet (vastuuhenkilö)	Riskin vaikutus, todennäköisyys ja riskiluku	Vastuutaho
	1.2. Henkilöstö tulee kohdelluksi yhdenvertaisesti ja oikeudenmukaisesti	1.2.1. Esimiestyössä noudatetaan olemassa olevaa kaupungin ohjeistusta	1.2.1. Kehityskeskustelujen yhteenveto palvelualueittain kohdista työnjako, työyhteisön pelisäännöt taso vähintään 3,5 QWL indeksin fyysisen ja emotionaalisen turvallisuuden taso vähintään tasolla 75 %	Esimiehet kokevat, että ohjeita on liikaa ja että tarkat ohjeet rajoittavat liikaa heidän esimiestoimintaansa. Esimiehet eivät tunnista ohjeiden tärkeyttä. Ohjeita tulkitaan eri tavoin.	3 x 3 = 9	Esimiehet, Palvelualueiden johtajat
2. Työhönsä sitoutunut ja vastuullisesti työnsä kehittämiseen osallistuva henkilöstö	2.1. Henkilöstö tunnistaa kaupunkistrategian ja vision vaikutukset omaan työhönsä ja näkee oman roolinsa tärkeänä osana kaupungin palvelukokonaisuudessa	2.1.1. Kehityskeskustelut Päivittäisjohtamisen taulujen käyttö työyhteisöpalaverissa	2.1.1. Kehityskeskustelujen kattavuus palvelualueittain, tavoitetaso 80 % QWL -indeksin toimintakulttuurin alaindeksi 60 %	Kehityskeskusteluja ei käydyä kattavasti. Esimerkiksi sijaisten kanssa kehityskeskustelut jäävät keskustelematta. Asiasta informoidaan sekä esimiehiä että henkilöstöä.	3 x 2 = 6	Palvelualueiden johtajat , Esimiehet
	2.2. Henkilöstö osallistuu työn, työyhteisön ja kaupungin yhteisten asioiden kehittämiseen rakentavassa vuorovaikutuksessa	2.2.1. QWL kysely ja jatkotoimenpiteiden toteuttaminen QWL-indeksin perusteella. Painottaen fyysistä ja emotionaalista turvallisuutta lisääviä toimenpiteitä	2.2.1. Kehityskeskustelujen yhteenveto palvelualueittain kohdista tiedon oikea-aikaisuus ja riittävyys, vuorovaikutuksellisuus, taso vähintään 3,5 QWL -indeksin päämäärät ja luovuus taso 60 %, sekä toimintakulttuurin alaindeksi tasoa 60 % ja prosessien alaindeksit tasoa 60 %	Henkilöstö ei sitoudu vastaamaan QWL-kyselyyn Markkinoidaan kyselyä painottaen vastaamisen merkitystä. Hoidetaan kyselyn vastausten perusteella toteutetut jatkotoimenpiteet hyvin.	3 x 3 = 9	Palvelualueiden johtajat , Esimiehet
	2.3. Henkilöstö voi hyvin työssään	2.3.1 Johtamisen ja esimiestyön kehittäminen työelämän laadun HR -käytäntöjen avulla	2.3.1. Sairauspoissaolot enintään Kunta10-tutkimuksen tasolla Salon kaupungin QWL -indeksi vähintään 60 %		3 x 2 = 6	Esimiehet, Palvelualueiden johtajat

Strateginen päämäärä	Strategiset tavoitteet	Keskeiset keinot	Mittari ja tavoitetaso	Keinoon kohdistuvat riskit ja riskienhallintatoimenpiteet (vastuhenkilö)	Riskin vaikutus, todennäköisyys ja riskiluku	Vastuutaho
3. Muuttuvan toimintaympäristön edellyttämä ammatillinen osaaminen	3.1. Henkilöstön osaamista ja työkykyä kehitetään ennakoiden ja tulevaisuuden muutokset huomioiden	3.1.1. Toimialojen ja palvelualueiden järjestämät koulutukset henkilöstölle, koulutussuunnitelma	3.1.1. Koulutusseuranta. Koulutuksiin osallistumattomien osuus enintään 25 % Kehityskeskustelujen yhteenveto palvelualueittain kohdasta osaaminen taso vähintään 3,5 OWL -indeksiin osaamisen alaindeksi vähintään taso 60 %	Koulutustarjonta ei saavuta työntekijöitä. Huolehditaan, että koko henkilöstö saa riittävän ajoissa ajantasaisen tiedon tarjolla olevista koulutuksista ja heillä on välineet koulutukseen osallistumiseen.	3 x 2 = 6	Esimiehet, Palvelualueiden johtajat
	3.2.henkilöstöllä on mahdollisuus vuosittain osallistua sekä sisäiseen että ulkoiseen koulutukseen	3.2.1.Oppiva Salo-ohjelman toteuttaminen		Mahdollisuutta kouluttamiseen ei hyödynnetä, ennalta arvaamattomat muutokset toimintaympäristössä (Korona)	1 x 1 = 1	Toimialan johto, Esimiehet
		3.2.2.henkilöstön koulutautumismahdollisuuksia kansalaisopiston avulla lisätään	3.2.2. Koulutuksiin osallistumattomien osuus enintään 25 % (vapaa-aikapalvelut)	Riittämättömät resurssit ja mahdollisuutta kouluttamiseen ei hyödynnetä	1 x 1 = 1	Toimialan johto, Esimiehet
	3.3.Päiväkotien henkilöstörakenteen muuttaminen varhaiskasvatuslain mukaiseksi	3.3.1.Muuttamalla vapautuvat varhaiskasvatuksen lastenhoitajan tehtävät varhaiskasvatuksen opettajan/-sosiologin tehtäviksi	3.3.2.Jokaisessa päiväkotiryhmässä on henkilöstörakenne 2+1:2 varhaiskasvatuksen opettaja/sosiologi+varhaiskasvatuksen lastenhoitaja vuoteen 2030 mennessä	Koulutetun henkilöstön huono saatavuus Tulevaan muutokseen ei varauduta ennakoidusti	2 x 3 = 6	Toimialan johto, Esimiehet

Sivistyspalveluiden toimintastrategia 2021-2024

- Viisivuotiaiden lasten varhaiskasvatukseen osallistumisasteen nostaminen
- Oppilaiden ja opetushenkilöstön tulevaisuuden osaamistarpeiden varmistaminen Oppiva Salo -ohjelmalla
- Lasten, oppilaiden, opiskelijoiden sekä nuorten hyvinvoinnin vahvistaminen ja tukeminen
- Kuntalaisten hyvinvoinnin tukeminen ja osallisuuden lisääminen sekä terveyden edistäminen laadukkaiden ja ajantasaisien vapaa-ajan palveluiden avulla

Sivistyspalveluiden toimiala

Sivistyspalveluiden toimialaan kuuluvat seuraavat palvelualueet: lukiokoulutus ja musiikkiopisto, perusopetus- ja nuorisopalvelut, varhaiskasvatuspalvelut ja vapaa-ajan palvelut.

Koronaepidemian aiheuttama poikkeustila edisti digitaalisten toimintatapojen käyttöönottoa opetuksessa ja oppimisessa. Sivistyspalvelujen on turvattava mahdollisuudet kaikille oppijoille poikkeustilanteissa ja palvelun lähtökohtana tulee mahdollistaa jokaiselle oppijalle hyvä oppiminen. Koronaviruksen aiheuttama poikkeustila on korostanut sivistyspalveluiden merkitystä lasten, nuorten ja aikuisten hyvinvoinnin perustana.

Valtio on myöntänyt korona-avustuksia opetukseen, kasvatukseen ja museopalveluille. Opetuksessa ja kasvatuksessa ne kohdennetaan osaamisvajaiden paikkaamiseen sekä lisäohjaukseen opiskelun tueksi.

Vapaa-aikapalvelut

Vapaa-aikapalveluiden perustehtävä

Vapaa-aikapalvelut vastaavat kaupungin kulttuuri-, kirjasto-, liikunta-, ja kansalaisopistopalveluiden järjestämisestä kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi näitä palveluja ohjaavien lakien mukaisesti. Vapaa-aikapalvelut tukee kuntalaisten osallisuuden kokemusta, vahvistaa heidän identiteettiään ja mahdollistaa rajattoman oppimisen. Palvelujen halutaan olevan helposti saavutettavia, vetovoimaisia, laadukkaita ja ajantasaisia.

Palvelualueen merkittävimmät riskit

- Sivistystehtävän merkityksen heikentyminen taloudellisten tavoitteiden korostumisen vuoksi
- Kuntalaisten hyvinvoinnin väheneminen ennalta ehkäisevien palvelujen supistamisen vuoksi
- Koronavirustilanteen aiheuttama palvelujen käytön väheneminen ja palvelujen järjestämisen hankaloituminen
- Palvelut eivät pysy ajantasaisina ja vetovoimaisina, koska kehittämisresursseja ei ole riittävästi

Palvelualueen painopistealueet sekä keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut

Painopisteet:

- Palvelujen tarkastelu tehtävien liikuntapaikkasuunnitelman, kirjastoverkkoselvityksen ja paikallismuseosuunnitelman avulla
- Kaupunkitason hyvinvointisuunnitelman ja lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman 2021-2024 valmistuminen ja vapaa-aikapalvelujen merkityksen osoittaminen osana ennaltaehkäiseviä palveluja
- Salon harrastamisen mallin kehittäminen Suomen harrastamisen mallin pohjalta palvelualueiden välisenä yhteistyönä
- Palveluiden saavutettavuuden kehittäminen esim. digitalisoinnin avulla (esim. Salo tasussa – kaupunkiapplikaatio, etäopetus ja etäohjaus)
- Kaupungin vetovoimaisuuden ja elinvoimaisuuden edistäminen esim. tapahtumia ja tapahtumamarkkinointia lisäämällä

Vapaa-aikapalveluille vuoden 2021 talousarvioraami varten myönnetty ulkoisten tulojen ja menojen toimintakate on 6.764.111 euroa. Toimintakate on lautakuntaa sitova. Talousarvio on tehty raamin mukaiseksi toimintakatteen osalta, tuottoja on budjetoitu n. 63.000 euroa enemmän kuin raamissa ja vastaavasti myös menoja. Tämä johtuu erityisesti ulkopuolisella rahoituksella tehtävästä hanketyöstä. Toisaalta myynti- ja maksutuottojen tulotavoitteita on laskettu, koska koronavirustilanne on syksyn 2020 aikana selvästi vähentänyt mm. liikuntapalvelujen ja kansalaisopiston palvelujen käyttöä ja tilanne vaikuttaa palvelujen käyttöön myös ensi vuonna.

Palkat on laskettu v. 2021 talousarvioon todellisten palkkojen mukaan täysimääräisinä. Vakinaisen henkilöstön palkkoihin on laskettu koko kaupungin tasolla 2,5 prosentin kasvu ensi vuoden osalta.

Uusia vakinaisia tehtäviä esityksessä on yksi tuntiopettaja kansalaisopiston maahanmuuttajaopetukseen. Määräaikaisia vakansseja esitetään kansalaisopiston ja liikuntapalvelujen tuntiopettajiin ja -ohjaajiin ja kansalaisopiston koulutussuunnittelijaan. Palkkakustannukset on sisällytetty talousarvioraamiin.

Tuloslaskelma, ulkoinen

4001 VAPAA-AIKAPALVELUT	TP 2019	MTA 2020	LTK 2021	Ero%
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-28 685	-34 780	-35 424	1,9
Palkat ja palkkiot	-24 737	-30 524	-30 928	1,3
Henkilösivukulut	-3 948	-4 256	-4 496	5,6
Eläkekulut	-3 318	-3 644	-3 719	2,1
Muut henkilösivukulut	-629	-612	-777	27,0
Palvelujen ostot	-9 217	-16 425	-13 200	-19,6
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-43	-100	-100	0,0
Muut toimintakulut	-261	-200	-200	0,0
Toimintakulut	-38 206	-51 505	-48 924	-5,0
Toimintakate	-38 206	-51 505	-48 924	-5,0
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-38 206	-51 505	-48 924	-5,0

Kulttuuripalvelut

Palvelualueen keskeiset tavoitteet

Kulttuuripalveluilla on merkittävä tehtävä kaupungin elin- ja vetovoiman lisäämisessä. Yleiset kulttuuripalvelut toteuttaa avustuksin ja yhteistyösopimuksin laadukkaita ja saavutettavia taide- ja kulttuuripalveluita koko Salon alueella. Monialaisen ja sektorirajat ylittävän yhteistyön kautta edistetään kaikenikäisten kuntalaisten kulttuuristen oikeuksien toteutumista ja osallisuutta taiteeseen ja kulttuuriin sekä vahvistetaan taide- ja kulttuurikentän toimintaedellytyksiä. Toimintaa ohjaa laki kuntien kulttuuritoiminnan järjestämisestä (166/2019).

Salon museopalvelujen toiminta-ajatus on edistää Salossa kuvataiteen ja kulttuuriperinnön säilymistä, kehittymistä ja esille saattamista. Valtionosuutta saavan museon työtä säätelevät Museolaki (314/2019) ja -asetus (2005/1192) ja sitä ohjaa Unescon alaisen kansainvälisen museoneuvoston ICOM:in antamat museotyön eettiset ohjeet. Jokaisen kansalaisen vastuu kulttuuriperinnöstä on kirjattu perustuslakiin.

Palvelualueen merkittävimmät riskit

- Palveluita ei pystytä toteuttamaan sekä henkilöstö että talousresurssien vähyyden ja koronan aiheuttamien rajoitusten vuoksi
- Museoesineistön säilytysolosuhteet ovat puutteelliset, esineistöä tuhoutuu ja kulttuuri-perintöä menetetään. Tilojen huono kunto ja esineistön hajallaan olo vaikeuttavat työtä merkittävästi.

Palvelualueen painopistealueet sekä keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut

Painopisteet:

- Taide- ja kulttuuripalveluiden saatavuuden ja saavutettavuuden lisääminen (alueellinen yhteistyö, kuntalaisten osallisuus, digitaalinen sisällöntuotanto, kulttuurikasvatussuunnitelma)
- Taiteen ja kulttuurin hyödyntäminen kaupungin elin- ja vetovoiman sekä kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi (kulttuurihyvinvointisuunnitelma, säännöllinen ja monipuolinen näyttely- ja tapahtumatarjonta, toiminta matalan kynnyksen tiloissa kuten kulttuuritila Näkkäri ja kirjastot)
- Kulttuurisisältöjen joustava tuotannonohjaus sekä evaluointi, kulttuurin tuotantoprosessien avaaminen ja läpinäkyvyyden lisääminen.
- Museoiden yhteisvaraston selvitystyön valmistuminen

Kulttuuriavustuksilla mahdollistetaan taide- ja kulttuuritoimijoiden kuntalaisille tuottama pitkäjänteinen ja säännöllinen kulttuuritoiminta ja harrastusmahdollisuudet. Ostopalvelu- ja yhteistyösopimuksissa huomioidaan erityisesti paikalliset vetovoimatekijät sekä eri kuntalaisryhmien toiveet ja tarpeet, ml. lastenkulttuuri ja kulttuurihyvinvointi.

Museoissa toimintavuonna 2021 Veturitallissa järjestetään kolme päätilanäyttelyä sekä pienempiä gallerianäyttelyitä. Näyttelyiden ohessa Veturitallissa voidaan järjestää myös konsertteja tai muita tapahtumia näyttelyn sisällön niin salliessa. Julkisen taiteen huoltosuunnitelma luodaan tuleviksi vuosiksi.

Historiallisessa museossa pääpaino on kokoelmatyössä, jota jatketaan mm. inventoinnein ja yhteisvarasto-hanketta valmistellaan selvitystyöllä tarvittavien tilojen laadusta ja neliömäärästä.

Tuloslaskelma, ulkoinen

4004 KULTTUURIPALVELUT	TP 2019	MTA 2020	LTK 2021	Ero%
Toimintatuotot				
Myyntituotot	28 945	13 000	6 000	-53,8
Tuet ja avustukset	37 965	0	34 000	
Muut toimintatuotot	159 212	31 700	131 000	313,2
Toimintatuotot	226 122	44 700	171 000	282,6
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-578 697	-551 182	-552 636	0,3
Palkat ja palkkiot	-469 288	-446 480	-443 046	-0,8
Henkilösivukulut	-109 409	-104 702	-109 590	4,7
Eläkekulut	-93 981	-91 619	-93 243	1,8
Muut henkilösivukulut	-15 428	-13 083	-16 347	24,9
Palvelujen ostot	-308 705	-363 874	-445 504	22,4
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-68 967	-78 660	-94 729	20,4
Avustukset	-171 250	-155 000	-155 000	0,0
Muut toimintakulut	-107 212	-98 590	-110 670	12,3
Toimintakulut	-1 234 831	-1 247 306	-1 358 539	8,9
Toimintakate	-1 008 709	-1 202 606	-1 187 539	-1,3
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut rahoituskulut	-5	0	0	
Rahoitustuotot ja -kulut	-5	0	0	
Vuosikate	-1 008 715	-1 202 606	-1 187 539	-1,3

4004 KULTTUURIPALVELUT	TP 2019	MTA 2020	LTK 2021	Ero%
Poistot ja arvonalentumiset Suunnitelman mukaiset poistot	-33 771	0	0	
Poistot ja arvonalentumiset	-33 771	0	0	
Tilikauden tulos	-1 042 486	-1 202 606	-1 187 539	-1,3
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-1 042 486	-1 202 606	-1 187 539	-1,3

Kirjastopalvelut

Palvelualueen keskeiset tavoitteet

Kunnan tehtävänä on yleisen kirjaston toiminnan järjestäminen kuntalaisille (laki yleisistä kirjastoista 1492/2016). Kirjastopalveluiden tavoitteena on mahdollistaa kuntalaisille yhdenvertaiset mahdollisuudet sivistykseen ja kulttuuriin sekä edistää ajantasaisen tiedon saatavuutta ja käyttöä. Eri-ikäisten kuntalaisten lukuharrastuksen ja monipuolisen lukutaidon tukeminen on osa kirjaston toimintaa. Aktiivisella kokoelmanhoitotyöllä kirjastot kehittävät asiakkaiden mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen. Aktiivisen kansalaisuuden, demokratian ja sananvapauden edistämiseksi yleisillä kirjastoilla on merkittävä tehtävä. Salossa kirjastopalvelut ovat kuntalaisille helposti saavutettavia. Osa lähikirjastoista toimii myös kaupungin palvelupisteinä. Ne mahdollistavat myös kaupungin muiden palveluiden tavoitettavuuden keskusta-alueen ulkopuolella.

Palvelualueen merkittävimmät riskit

- Kirjaston sivistystehtävän toteutumisen edellytysten heikkeneminen .
- Palveluiden kysynnän väheneminen koronan tai muiden pandemioiden vuoksi.
- Henkilöstön määrän väheneminen, ikääntyminen ja mahdolliset lisääntyvät sairauspoissaolot. Talouden sopeuttamistoimien vuoksi sijaisia tai tuntityöntekijöitä ei palkata.
- Toiminnan kehittäminen on vaikeaa nykyisillä resursseilla. Toiminnassa keskitytään ylläpitämiseen kehittämisen sijaan. Käyttötalouden raami asettaa tiukat reunaehdot palveluiden toteuttamiselle.
- Kaluston ja kiinteistöjen ajan myötä lisääntyvät korjaustarpeet.
- Yleinen kustannusten nousu (aineistot, leasingmaksut, erilaiset käyttömaksut).

Palvelualueen painopistealueet sekä keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut

Painopisteet:

- Lasten ja nuorten lukemisen edistäminen yhteistyössä koulujen kanssa.
- Eri-ikäisten kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen ajantasaisia aineistoja tarjoamalla.

Kirjastopalveluiden tulot kertyvät lähinnä asiakkaiden ottamista kopioista ja tulosteista sekä poistokirjojen myynnistä, huomautusmaksuista ja noutamattomista varauksista, korvattavista aineistoista ja kaukolainamaksuista.

Palveluiden ostot sisältävät muun muassa ICT-palvelut (tietoliikenneverkkojen käyttömaksut ja lisenssit). Kirjaston uusi käyttöjärjestelmä otetaan käyttöön toukokuussa 2021. Käytökustannukset laskevat pitkällä aikavälillä.

Kirjastopalveluiden vakituiseen henkilöstöön kuuluu 36 työntekijää. Opetus- ja kulttuuriministeriön yleisten kirjastojen laatusuosituksen mukaan kirjastossa tulisi olla yksi kirjastoammatillinen työntekijä jokaista tuhatta asukasta kohden. Salon asukasluku on 51.778 (30.07.2020). Henkilöstön määrään ei ole odotettavissa muutoksia.

Tuloslaskelma, ulkoinen

4100 KIRJASTOPALVELUT	TP 2019	MTA 2020	LTK 2021	Ero%
Toimintatuotot				
Myyntituotot	8 609	10 000	10 000	0,0
Tuet ja avustukset	53 515	0	25 000	
Muut toimintatuotot	42 854	48 000	48 000	0,0
Toimintatuotot	104 978	58 000	83 000	43,1
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-1 536 481	-1 510 785	-1 552 968	2,8
Palkat ja palkkiot	-1 205 510	-1 180 873	-1 203 398	1,9
Henkilösivukulut	-330 971	-329 912	-349 570	6,0
Eläkekulut	-291 162	-295 257	-305 166	3,4
Muut henkilösivukulut	-39 809	-34 655	-44 404	28,1
Palvelujen ostot	-278 744	-315 438	-248 510	-21,2
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-455 116	-476 307	-467 560	-1,8
Muut toimintakulut	-55 164	-48 465	-50 209	3,6
Toimintakulut	-2 325 506	-2 350 995	-2 319 247	-1,4
Toimintakate	-2 220 528	-2 292 995	-2 236 247	-2,5
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-175 128	-97 855	-26 054	-73,4
Poistot ja arvonalentumiset	-175 128	-97 855	-26 054	-73,4
Tilikauden tulos	-2 395 656	-2 390 850	-2 262 301	-5,4
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-2 395 656	-2 390 850	-2 262 301	-5,4

Liikuntapalvelut**Palvelualueen keskeiset tavoitteet**

Liikuntapalvelut tarjoavat kuntalaisille mahdollisuuksia yksilöllisen ja yhteisöjen hyvinvoinnin lisäämiseen eri puolilla kaupunkia sekä aktiivisia elämyksiä Salossa asuville ja vieraileville. Liikuntalaki (390/2015) velvoittaa kunnan järjestämään liikuntapalveluja. Palvelut ja- kautuvat liikuntatoimintaan, liikuntapaikkoihin ja kansalais- ja seuratoiminnan tukemiseen. Palveluja tuotetaan ja kehitetään yhdessä kuntalaisten, erilaisten kaupunkiyhteisöjen ja yksityisten toimijoiden kanssa.

Palvelualueen merkittävimmät riskit

- Koronavirustilanteen aiheuttama palvelujen käytön väheneminen ja tästä aiheutuvat haittavaikutukset yksilötasolla
- Terveytensä kannalta liian vähän liikkuvia ei tavoiteta
- Kehittämistyötä vaikeuttaa resurssien vähyyden lisäksi laaja-alaisen tiedon puute kuntalaisten koetusta terveydestä ja hyvinvoinnista

Palvelualueen painopistealueet sekä keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut

Painopisteet:

- Kaupunkitason hyvinvointisuunnitelman ja lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman 2021-2024 valmistuminen ja liikuntapalvelujen merkitys osana ennaltaehkäiseviä palveluja (esim. lasten harrastamisen tukeminen, ryhmämuotoisen liikuntaneuvonnan toimintamallin kehittäminen ja vakiinnuttaminen, ikääntyneiden toimintakykyä ylläpitävän kuntosalitoiminnan lisääminen moniammatillisesti)
- Liikuntapaikkasuunnitelman valmistuminen ja tulevaisuuden suunnittelu
- Palvelujen saavutettavuuden kehittäminen mm. digitalisaation avulla
- Kaupungin elinvoiman kasvattaminen liikuntatapahtumien avulla

Määrärahoista suurin osa käytetään liikuntapaikkojen tarjontaan, aukipitoon, hoitoon ja kunnossapitoon. Merkittävä osa kaupunkilaisista ei liiku terveytensä kannalta riittävästi. Liikuntapalvelujen hyvällä saavutettavuudella ja runsaalla käytöllä voidaan pienentää kaupungin menoja, jotka aiheutuvat esim. sairastumisesta, työ- ja toimintakyvyn heikkenemisestä ja erilaisista sosiaalisista haasteista.

Toimintatuottojen (myyntituotot ja muut toimintatuotot) tavoitetta on laskettu 38.000 euroa pienemmäksi kuin vuoden 2019 toteuma oli. Koronavirustilanne on aiheuttanut palvelujen käytön vähenemistä sekä liikuntapaikoilla että liikuntatoiminnassa ja tältä osin tulevaisuutta on vaikea ennakoida. Toimintakulut ovat pienentyneet 0,4 prosenttia, vaikka sisäiset vuokrat ovat nousseet 2,5 prosenttia (68.000 euroa).

Vuoden 2021 tapahtumien osalta n. 10.000 osallistujan Power cup-turnauksella on merkittävä taloudellinen vaikutus kaupungin talousalueella. Liikuntapalvelut pyrkii edesauttamaan erilaisten liikuntatapahtumien järjestämistä Salossa.

Tuloslaskelma, ulkoinen

4500 LIIKUNTAPALVELUT	TP 2019	MTA 2020	LTK 2021	Ero%
Toimintatuotot				
Myyntituotot	873 291	971 300	850 000	-12,5
Tuet ja avustukset	34 386	0	0	
Muut toimintatuotot	246 813	227 200	233 928	3,0
Toimintatuotot	1 154 489	1 198 500	1 083 928	-9,6
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-1 795 491	-1 878 979	-1 866 088	-0,7
Palkat ja palkkiot	-1 427 832	-1 493 803	-1 471 236	-1,5
Henkilösivukulut	-367 659	-385 176	-394 852	2,5
Eläkekulut	-320 440	-341 410	-340 566	-0,2
Muut henkilösivukulut	-47 219	-43 766	-54 286	24,0
Palvelujen ostot	-584 734	-714 895	-675 686	-5,5
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-318 512	-341 950	-328 647	-3,9
Avustukset	-196 000	-180 000	-180 000	0,0
Muut toimintakulut	-67 516	-65 547	-54 726	-16,5
Toimintakulut	-2 962 252	-3 181 371	-3 105 147	-2,4
Toimintakate	-1 807 763	-1 982 871	-2 021 219	1,9
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-538 683	-397 000	-457 997	15,4
Poistot ja arvonalentumiset	-538 683	-397 000	-457 997	15,4
Tilikauden tulos	-2 346 446	-2 379 871	-2 479 216	4,2
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-2 346 446	-2 379 871	-2 479 216	4,2

Kansalaisopisto

Palvelualueen keskeiset tavoitteet

Kansalaisopiston toiminta perustuu lakiin vapaasta sivistystyöstä ja kuvataidekoulun, käsityökoulun, teatterikoulun sekä sirkuskoulun osalta taiteen perusopetuksesta säädettyyn lakiin. Maahanmuuttajakoulutukset perustuvat perusopetuslakiin- ja asetukseen sekä lakiin kotoutumisen edistämisestä.

- opiskelijoiden rajattoman oppimisen, hyvinvoinnin ja aktiivisen kansalaisuuden edistäminen
- kestävän kehityksen ja monikulttuurisuuden toteutuminen
- opintotarjonnan ylläpitäminen laadukkaana, monipuolisena ja hyvin saavutettavana
- opiston erityistehtävien laadukas toteuttaminen ja edelleen kehittäminen
- yhteistyö ja verkostoituminen opiston toiminnan kannalta merkittävien toimijoiden

- kanssa
- myyntipalvelu- ja hanketoiminnan hyödyntäminen toiminnan kehittämisessä
- henkilöstön työhyvinvoinnista huolehtiminen sekä osaamisen kehittäminen

Palvelualueen merkittävimmät riskit

- Opiston sivistystehtävän toteuttamisen edellytysten heikkeneminen sekä erityistehtävien hyvän hoitamisen vaarantuminen
- Osallistujaryhmien yksipuolistuminen ja aliedustettujen ryhmien saavuttamattomuus

Palvelualueen painopistealueet sekä keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut

Painopisteet:

- Tarjonnan saavutettavuus ja monipuolisuus varmistetaan uudistamalla pedagogisia ratkaisuja, järjestämällä toimintaa kattavasti toiminta-alueella sekä kohdentamalla tarjontaa eri osallistujaryhmille. Erityistä huomiota kiinnitetään aliedustettuihin ryhmiin. Lisätään verkkokurssitarjontaa.
- Taiteen perusopetuksen turvaaminen ja saavutettavuus muuttuvassa kysyntätilanteessa. Sirkustaiteen opetuksen aloittaminen. Kaupungin kulttuuriasiain yksikön kanssa tehtävä yhteistyö esitysproduktioiden toteuttamisessa. Yhteistyötä ylläpidetään kolmannen sektorin, alueella toimivien yhdistysten, muiden oppilaitosten sekä kaupungin muiden yksiköiden kanssa.
- Maahanmuuttajakoulutusten toteuttaminen kysyntää vastaavalla tasolla. Opistolla on erityistehtävä lukutaitokoulutuksen sekä aikuisten perusopetuksen alkuvaiheen järjestämiseksi. Koulutus toteutetaan yhdistämällä aikuisille maahanmuuttajille suunnatun lukutaitokoulutuksen (UMAKO), Aikuisten perusopetuksen alkuvaiheen ja päättövaiheen (AIPE) opiskelijoiden sekä omaehtoisten kielikurssilaisten ja hankkeisiin osallistuvien opetustapahtumia.

Kurssien rahoitus vaihtelee eri kurssilajien ja koulutustyyppien mukaan. Valtaosa on vapaana sivistystyönä valtionosuudella järjestettävää koulutusta. Valtionosuutta saadaan opiston perustoiminnan kursseihin, maahanmuuttajien lukutaitokoulutukseen sekä aikuisten perusopetukseen. Opetusta järjestetään taito- ja taideaineissa, kielissä, tieto- ja viestintäteknikassa, liikunnassa ja yhteiskunnallisissa aineissa. Vapaan sivistystyön ohella kansalaisopisto järjestää taiteen perusopetusta yleisen oppimäärän mukaisesti lapsille ja nuorille sekä aikuisille neljällä taiteenalalla: kuvataiteessa, käsityössä ja teatteritaiteessa sekä sirkustaiteessa. Lisäksi opisto toteuttaa myyntipalvelu- ja henkilöstökoulutusta sekä hanketoimintaa. Kaupungin työllisyyspalvelut on keskeinen yhteistyötaho, jolle opisto järjestää kuntouttavan työtoiminnan kursseja.

Opiston maksutuotot koostuvat kurssimaksuista, myyntituotot materiaalmaksuista, sopimusten mukaisista ulkopuolisille sekä kaupungin muille yksiköille myytävistä koulutuksista ja tuet ja avustukset valtionavustuksista sekä erityisavustuksista.

Kansalaisopiston henkilökunta käsittää rehtorin, apulaisrehtorin, 1,5 kurssisihteeriä, toimistosihteerin, määräaikaisen koulutussuunnittelijan sekä 9 opettajaa, joista kaksi on suunnittelijaopettajia ja yksi tuntiopettaja. Nämä palkat sisältyvät henkilöstösuunnitelmaan. Suurimman osan opiston opetuksesta hoitavat määräaikaiset, kurssien ajaksi palkattavat tuntiopettajat ja luennoijat, joita on lukuvuodessa reilut 200 henkeä. Työsuhteen kesto vaihtelee yhdestä kurssikerrasta koko lukukauden kestäviin kursseihin. Tuntiopettajien palkkamäärärahat sisältyvät henkilöstösuunnitelmaan.

Tuloslaskelma, ulkoinen

4600 KANSALAIISOPISTO	TP 2019	MTA 2020	LTK 2021	Ero%
Toimintatuotot				
Myyntituotot	73 511	50 500	60 000	18,8
Maksutuotot	308 763	351 000	305 000	-13,1
Tuet ja avustukset	82 143	40 000	104 000	160,0
Toimintatuotot	464 416	441 500	469 000	6,2
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-1 516 197	-1 419 940	-1 517 205	6,8
Palkat ja palkkiot	-1 221 421	-1 136 955	-1 206 375	6,1
Henkilösivukulut	-294 776	-282 985	-310 830	9,8
Eläkekulut	-255 016	-249 671	-266 315	6,7
Muut henkilösivukulut	-39 760	-33 314	-44 515	33,6
Palvelujen ostot	-205 079	-216 144	-183 200	-15,2
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-37 566	-35 950	-33 200	-7,6
Muut toimintakulut	-35 249	-43 600	-26 800	-38,5
Toimintakulut	-1 794 091	-1 715 634	-1 760 405	2,6
Toimintakate	-1 329 674	-1 274 134	-1 291 405	1,4
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-1 329 674	-1 274 134	-1 291 405	1,4

Vapaa-ajan lautakunta

Tuloslaskelma, ulkoinen

41 VAPAA-AJAN LAUTAKUNTA	TP 2019	MTA 2020	Raami 2021	LTK 2021	Ero%
Toimintatuotot					
Myyntituotot	984 355	1 044 800	0	926 000	-11,4
Maksutuotot	308 763	351 000	0	305 000	-13,1
Tuet ja avustukset	208 008	40 000	0	163 000	307,5
Muut toimintatuotot	448 879	306 900	1 742 700	412 928	34,5
Toimintatuotot	1 950 005	1 742 700	1 742 700	1 806 928	3,7
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-5 455 551	-5 395 666	0	-5 524 321	2,4
Palkat ja palkkiot	-4 348 788	-4 288 635	0	-4 354 983	1,5
Henkilösivukulut	-1 106 763	-1 107 031	0	-1 169 338	5,6
Eläkekulut	-963 918	-981 601	0	-1 009 009	2,8
Muut henkilösivukulut	-142 845	-125 430	0	-160 329	27,8
Palvelujen ostot	-1 386 479	-1 626 776	0	-1 566 100	-3,7
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-880 204	-932 967	0	-924 236	-0,9
Avustukset	-367 250	-335 000	0	-335 000	0,0
Muut toimintakulut	-265 402	-256 402	-8 506 811	-242 605	-5,4
Toimintakulut	-8 354 886	-8 546 811	-8 506 811	-8 592 262	0,5
Toimintakate	-6 404 881	-6 804 111	-6 764 111	-6 785 334	-0,3
Rahoitustuotot ja -kulut					
Muut rahoituskulut	-5	0	0	0	
Rahoitustuotot ja -kulut	-5	0	0	0	
Vuosikate	-6 404 887	-6 804 111	-6 764 111	-6 785 334	-0,3
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-747 582	-494 855	0	-484 051	-2,2
Poistot ja arvonalentumiset	-747 582	-494 855	0	-484 051	-2,2
Tilikauden tulos	-7 152 469	-7 298 966	-6 764 111	-7 269 385	-0,4
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-7 152 469	-7 298 966	-6 764 111	-7 269 385	-0,4

Tuloslaskelma, ulkoinen ja sisäinen

41 VAPAA-AJAN LAUTAKUNTA	TP 2019	MTA 2020	LTK 2021	Ero%
Toimintatuotot				
Myyntituotot	1 127 915	1 168 800	1 050 000	-10,2
Maksutuotot	309 185	351 000	305 000	-13,1
Tuet ja avustukset	208 008	40 000	163 000	307,5
Muut toimintatuotot	547 969	419 110	508 188	21,3
Toimintatuotot	2 193 077	1 978 910	2 026 188	2,4
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-5 455 551	-5 395 666	-5 524 321	2,4
Palkat ja palkkiot	-4 348 788	-4 288 635	-4 354 983	1,5
Henkilösivukulut	-1 106 763	-1 107 031	-1 169 338	5,6
Eläkekulut	-963 918	-981 601	-1 009 009	2,8
Muut henkilösivukulut	-142 845	-125 430	-160 329	27,8
Palvelujen ostot	-2 400 063	-2 596 892	-2 551 860	-1,7
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-884 633	-963 643	-924 236	-4,1
Avustukset	-367 250	-335 000	-335 000	0,0
Muut toimintakulut	-4 015 826	-4 076 104	-4 153 195	1,9
Toimintakulut	-13 123 323	-13 367 305	-13 488 612	0,9
Toimintakate	-10 930 246	-11 388 395	-11 462 424	0,7
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut rahoituskulut	-5	0	0	
Rahoitustuotot ja -kulut	-5	0	0	
Vuosikate	-10 930 252	-11 388 395	-11 462 424	0,7
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-747 582	-494 855	-484 051	-2,2
Poistot ja arvonalentumiset	-747 582	-494 855	-484 051	-2,2
Tilikauden tulos	-11 677 834	-11 883 250	-11 946 475	0,5
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-11 677 834	-11 883 250	-11 946 475	0,5

Proj. nro	Selitys	TP 2019 €	MTA 2020 €	Kust.yht. 2021-2025	LTK 2021 €	TS 2022 €	TS 2023 €	TS 2024 €	TS 2025 €
	213 LI/Kiinteät rakenteet ja laitteet								
	Vapaa-ajan palvelujen hankkeet								
9552	Lähiliikuntapaikkojen rakentaminen	-317 143		-30 000	-30 000	0	0	0	0
9557	Padel-kenttä			0	0	0	0	0	0
	213 LI/Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä	-317 143	0	-30 000	-30 000	0	0	0	0
	216 LI/Koneet ja kalusto								
	Vapaa-ajan palvelujen hankkeet								
9656	Taidemuseon laajennukset irtain		-40 000	0	0	0	0	0	0
	216 LI/Koneet ja kalusto yhteensä	0	-40 000	0	0	0	0	0	0
	Laajennusinvestoinnit yhteensä	-317 143	-560 000	-30 000	-30 000	0	0	0	0
30	Uusinvestoinnit								
	311 UI/Rakennukset								
	Vapaa-ajan palvelujen hankkeet								
9181	Museokokoelmien yhteisvarasto		0	-30 000	-30 000	0	0	0	0
	311 UI/Rakennukset yhteensä	0	0	-30 000	-30 000	0	0	0	0
	316 UI/Koneet ja kalusto								
	Vapaa-ajan palvelujen hankkeet								
9658	Liikuntapalveluiden irtain		-30 000	0	0	0	0	0	0
9657	Kansalaisopiston teatteritekniikka		0	-75 000	-75 000	0	0	0	0
9635	Lähikirjastojen automatisointi			0	0	0	0	0	0
9642	Kirjaston kalusteet	-36 518		0	0	0	0	0	0
9666	Prosenttitaide			-164 000	-42 000	0	-122 000	0	0
	316 UI/Koneet ja kalusto yhteensä	-36 518	-30 000	-239 000	-117 000	0	-122 000	0	0
	Uusinvestoinnit yhteensä	-36 518	-30 000	-269 000	-147 000	0	-122 000	0	0
	Investointimenot yhteensä	-711 703	-680 000	-6 184 000	-417 000	-2 075 000	-3 692 000	0	0

Proj. nro	Selitys	TP 2019 €	MTA 2020 €	Kust.yht. 2021-2025	LTK 2021 €	TS 2022 €	TS 2023 €	TS 2024 €	TS 2025 €
	Investointitulot								
20	Laajennusinvestoinnit								
	213 LI/Kiinteät rakenteet ja laitteet								
	Vapaa-ajan palvelujen hankkeet								
9552	Lähiliikuntapaikkojen rakentaminen	84 000	0	0	0	0	0	0	0
	Vapaa-ajan palvelujen hankkeet yhteensä	84 000	0	0	0	0	0	0	0
	213 LI/Kiinteät rakenteet ja laitteet	84 000	0	0	0	0	0	0	0
	Laajennusinvestoinnit yhteensä	84 000	0	0	0	0	0	0	0
	Investointitulot yhteensä	84 000	0	0	0	0	0	0	0
	Investoinnit, netto	-627 703	-680 000	-6 184 000	-417 000	-2 075 000	-3 692 000	0	0

Investointisuunnitelman 2021-2025 perustelut

10 Korvausinvestoinnit

111 KI/Rakennukset

Vapaa-aikapalvelut

9251 Jäähallin uudisrakentaminen (2021, 2022-2023)

Jäähalli on rakennettu Urheilupuiston vanhan tekojääradan päälle kattamalla vanha rata-alue liimapuukaarin vuonna 1987. Rakennuksen oheistilat ovat käyttöikänsä päässä sekä toiminnallisesti että teknisesti. Uudisrakentaminen on syytä tehdä siten, että erityisesti energiataloudellinen tehokkuus paranee. Uudisrakentamisessa tulee huomioida myös yhtiön jäähalli ja miettiä tilojen käyttö käyttäjien ja yleisön kannalta molempien hallien osalta toiminnallisesti mahdollisimman hyvin.

Rakennuksen säänvastaiset ja kantavat rakenteet ovat kaikki alkuperäisiä. Hallin teknistä jäädytystä hoidetaan edelleen aikanaan 70-80 -luvulla tekojäätä palvelleesta rakennusmas-
san ulkopuolisesta rakennuksesta, jossa sijaitsevat myös jääkoneen huoltotilat.

Jäähallista on vuoden 2020 aikana tehty kattava kuntoarvio/-tutkimus, jonka tulosten perusteella esitetään uuden jäähallin rakentamista vuosina 2022-2023. Vuodelle 2021 esitetään 100 000 e määrärahaa rakennussuunnitelman alkuun saattamiseksi. Jäähallin tarvekartoitus ja hankesuunnitelma sekä raportti tehdystä kuntokartoituksesta ovat talousarvioesityksen liitteenä. Rakenteellinen turvallisuustarkastus tehdään syksyn aikana.

Valtionavun saamiseksi hanke tulee saada osaksi Opetus- ja kulttuuriministeriön liikunta-
paikkojen rakentamisen ja peruskorjausten avustamisen rahoitussuunnitelmaan (4-vuotinen suunnitelma). Jotta hanke voitaisiin saada rahoitussuunnitelmaan joulukuun 2020 haussa, tulee talousarviokäsittelyssä päättää jäähallin rakentamisaikataulusta, investointimäärärahojen varaamisesta ja investoinnin aikataulusta. Valtionavun saaminen laitetaan investoinnin toteutumisen ehdoksi. Päätetyssä aikataulussa pysyminen on tärkeää, koska jos hanke saadaan osaksi rahoitussuunnitelmaa päätetyille vuosille, vaarantaa sen siirtäminen valtionavun saamisen.

116 KI/Koneet ja kalusto

Vapaa-aikapalvelut

9630 Liikuntapalveluiden irtain omaisuus (2021)

Salohalli on valmistunut 21 vuotta sitten vuonna 1998. Salohallin kuntosali on ollut runsaassa käytössä koko ajan ja esim. syksyllä 2019 siellä on 18 eri yhdistyksen kuntosalivuoroja ja lisäksi 17 liikuntapalvelujen tai kaupungin sisäisten käyttäjien hallinnoimia vuoroja (esim. eläkeläiset, erityisryhmät ja nuoret). Salohallin kuntosalivälineistö pitäisi uusia siten, että se soveltuu sekä kilpaurheilijoille että eri-ikäisille käyttäjille. Esitetään koko välineistön vaihtamista uuteen. Salohallin vanhat kuntosalivälineet voidaan osin uudelleen sijoittaa liikuntapalvelujen hallinnoimiin ja asiakasmäärältään pienempiin lähikuntosaleihin ja osin mahdollisesti sijoittaa sisäisesti koulujen ylläpitämiin kuntosaleihin tai myydä edullisesti esim. kyläyhdistysten ylläpitämiin kuntosaleihin. Kustannusarvio 80.000 euroa.

9655 Pääkirjaston osastojen uudistaminen (2022)

Uudistetaan lehtiosaston hyllyt ja lastenosasto sisustuksineen. Lastenosaston uudistaminen kannattaa toteuttaa yhteistyössä esim. sisustussuunnittelun opiskelijoiden kanssa. Kustannusarvio 75.000 e. Investointia suunniteltaessa selvitetään mahdollisuus saada osa pääkirjastosta omatoimikirjastoksi.

9665 Pääkirjaston palautusautomaatti (2021)

Palautusautomaatti pääkirjastoon. Tavoitteena on korvata nykyinen automaatti vuodelta 2004. Nykyiseen laitteeseen ei saa enää varaosia, eikä sen ohjausohjelmaa pystytä päivittämään. Uudella palautusautomaatilla on mahdollista parantaa kirjastopalveluiden logistisia toimintoja. Hankinnan arvo on 60.000 €.

20 Laajennusinvestoinnit

213 LI/Kiinteät rakenteet ja laitteet

Vapaa-aikapalvelut

9552 Lähiliikuntapaikkojen rakentaminen (2021)

Liikuntapalvelut ja viheralueyksikkö yhdessä ovat toteuttaneet isojen koulujen pihuille lähiliikuntapaikkoja (kuntaliitoksen jälkeen Ollikkala 2013, Armfelt/alakoulu 2016, Uskela/Kavilankatu 2018 ja Tupuri 2019). Kaikkiin hankkeisiin on saatu valtionapua. Vuonna 2021 valmistuvan kaupunkitason liikuntapaikkasuunnitelman yhteydessä päätetään lähiliikuntapaikkojen toteuttamisesta ja ylläpidosta jatkossa eri palvelualueiden yhteistyönä. Suunnittelu tulee jatkossa ostaa pääosin ulkoa, koska kaupungissa ei ole enää viheraluesuunnittelijaa, joka voisi tehdä valtionapuanomukseen ja hankinnan kilpailuttamiseen tarvittavat asiakirjat. Esitetty määräraha varataan lähiliikuntapaikkasuunnitteluun, jotta valtionapua on mahdollista hakea syksyllä 2021 vuoden 2022 hankkeiden osalta.

30 Uusinvestoinnit

311 UI/Rakennukset

Vapaa-aikapalvelut

9181 Museokokoelmien yhteisvarasto (2021)

Museoiden perustehtävä on tallentaa historiaa, tutkia sitä ja esittää siitä yleisölle mm. näyttelyiden ja erilaisten julkaisujen muodossa koosteita [Museolaki 314/2019 §2 ja §5]. Tallentaminen tapahtuu pääasiassa esinekokoelmaa ja arkistoa kartuttamalla. Salon historiallisen museon toimintaa hankaloittaa suuresti nykyisten kokoelmatilojen hajallaan olo sekä esineistön osin puutteelliset säilytysolosuhteet. Olosuhteista johtuen esineistöä on menetetty ja sitä tuhoutuu koko ajan lisää. SAMU ei tällä hetkellä pysty vastaanottamaan esinelahjoituksia. Tämä on vastoin sekä museon omaa toimintasääntöä, museolakia että museon tärkeintä tehtävää. Asialliset säilytysolosuhteet ovat myös edellytys museoiden valtionosuuden saamiselle. Valtionosuuden vuosittainen vaikutus Salon kaupungille on (2020-2023) 212.413 euroa.

Pelkästään paikallismuseoissa säilytettyjä esineitä on vähintään 50.000 kappaletta, joiden lisäksi SAMUlla on yli 15.000 niteen kirjakokoelma. Paikallismuseoiden lisäksi sekä Elektromuseolla että taidemuseolla on esineistöä säilytettävänä nykyisellään 9 varastorakennuksessa. Varastorakennusten lisäksi näyttelyiden ulkopuolista kokoelmaesineistöä on esillä eri tavoin säilytettynä myös paikallismuseoiden näyttely- ja takatiloissa. Taidekokoelma on sijoitettu kaupungin eri toimipisteisiin, eikä taidemuseon varastoon voida ottaa vastaan esim. remontin takia tiloista evakuoitavia teoksia. Mikäli paikallismuseoverkkoa tulevaisuudessa karsitaan, tarvitaan myös lakkautettavista museoista jäävälle esineistölle varastotilaa. Esinepoistoja ei tule museoeettisten sääntöjen mukaan tehdä syystä, että esineistölle löydy säilytystilaa.

Yhteisvarastohankkeen toteuttamisen eri mahdollisuuksia tutkimaan palkataan kahdeksi kuukaudeksi konsultti, joka selvittää mikä on tarkoituksenmukaisin esineistön säilyvyyden turvaamisen ja tilojen käytön osalta. Työ sisältää selvityksen tilojen tarpeen neliömäärästä, laadusta ja olosuhteista sekä kartoittaa mikä on tilojen tarkoituksenmukaisin järjestelytapa: jalostaa vanhaa kaupungin omaa rakennuskantaa, vuokrata ja muokata vuokra-kiinteistöä (ei valtionavun mahdollisuutta), ostaa halli ja muokata sitä tai rakentaa kokonaan uusi halli. Selvityksen pohjalta valmistellaan hankesuunnitelma, jolla haetaan pääsyä valtion investointeihin, kulttuurikohteiden perustamishankerahoitukseen. Hankkeen konsultointiin varataan 30.000 euroa.

316 UI/Koneet ja kalusto

Vapaa-aikapalvelut

9657 Kansalaisopiston teatteritekniikka (2021)

Salon kansalaisopiston teatterikoulussa opiskelee n. 150 lasta ja aikuista 16 eri ryhmässä. Opetuksen tulee mahdollistaa taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmassa määriteltyjen taiteenalan oppimäärän tavoitteiden ja sisältöjen saavuttaminen. Opetus perustuu vahvasti esitysten luomiseen, joita toteutetaan vuosittain useita. Asianmukaiset tilat ja tekniikka antavat mahdollisuuden opetussuunnitelman perusteiden mukaiseen opiskeluun sekä monimuotoisen teatteritaiteen ja muiden kulttuuritapahtumien tarjoamiseen eri-ikäisille kaupunkilaisille. Nykyinen teatterisali on muokattu auditoriotilasta. Auditorion muuttaminen teatteritilaksi ja muihin yleisötapahtumiin sopivaksi vaatii jo tehtyjen tilamuutosten lisäksi esittävän taiteen tarpeisiin soveltuvan valo- ja äänitekniikan rakentamista tilaan. Tekniikka on olennainen paitsi näkyvyyden, kuuluvuuden ja tilan monipuolisten käyttömahdollisuuksien lisäämiseksi, myös tilassa esitettävien taiteellisten sisältöjen vahvistamiseksi, esimerkiksi valojen ja äänien kautta luotava tunnelma. Tekniikalla toteutetaan taiteellisia ratkaisuja paitsi teatterikoulun, myös kansalaisopiston muiden esittävän taiteen kurssien ja ulkopuolisten tapahtumajärjestäjien tarpeisiin. Koska näyttämön yläpuoliset kantavat rakenteet ovat yli kolmen metrin päässä välikatosta, täytyy kaluston ripustus tilaan hoitaa trussien avulla. Trussit ovat kiinteitä, näyttämön sivulla ja yläpuolella sijaitsevia telinerakennelmia, joihin ripustetaan valaisimia, kaiuttimia ym. näyttämötekniisiä laitteita ja niiden virta- ja ohjauskaapeleita. Pysyvä kalusto mahdollistaa myös uudenlaisia pedagogisia mahdollisuuksia, kun kansalaisopisto voi tarjota tulevaisuudessa esim. valo- ja äänitekniikan kursseja. Investointi maksaa itsensä takaisin jo kahdessa vuodessa, mikäli vuositasolla toteutuu 40 tilaisuutta, joihin pitää vuokrata valo- ja äänikalusto.

Kiinnostus salin käyttöön on herännyt laajemmin sen jälkeen, kun salia on muokattu harjoittelu- ja esitystarkoituksiin. Tanssin ja musiikin opetus sekä vuonna 2021 käynnistyvä sirkustaiteen perusopetus tulevat käyttämään salia harjoitus- ja esitystilana. Teatterikoulun lisäksi salissa järjestetään opiston toimintana luentoja, musiikin opetusta, myyntipalvelukoulutusta sekä toiminnallista kielenopetusta maahanmuuttajille. Salissa järjestetään myös tanssinäytöksiä, konsertteja, lyhytelokuvaesityksiä ja muita tapahtumia yhdessä kulttuuripalveluiden, kaupungin muiden toimialojen ja salolaisten yhdistysten kanssa. Syksyllä 2020 kaupunkilaisille järjestetyn nimikilpailun myötä tilan nimeksi valittiin Näkkäri, jolla halutaan korostaa kulttuurin ja taiteen sitkeyttä, vahvuutta ja osuutta arjessa – myös Salossa. Tavoitteena onkin kehittää tilasta elävä ja yhteisöllinen, matalan kynnyksen kulttuuritila, joka tarjoaa laajasti eri kohderyhmille ja uusille yleisöille elämyksiä, oivalluksia ja kokemuksia.

9666 Prosenttitaide (2021, 2023)

Salon kaupungissa prosenttiperiaate on ollut käytössä 1970-luvulta lähtien. Julkisella taiteella on merkittävä tehtävä ihmisen elinympäristön toimintaa tukevana osana, hyvinvoinnin edistäjänä ja ympäristön elinvoimaisuuden ja viihtyisyyden ylläpitäjänä. Prosenttiperiaatteen seuraavina uusina hankkeina Märynummen ja Perniön uusiin kouluihin varataan taidehankintamääräraha, joka on 1% rakentamishankkeen kokonaiskustannuksista.

Prosenttiperiaatteen noudattaminen rakennushankkeissa edistää merkittävästi kuvataiteen saavutettavuutta Märynummen ja Perniön alueilla. Julkinen taide on kenen tahansa saavutettavissa ilman pääsymaksuja ja aukioloaikoja. Taide auttaa myös luomaan alueelle identiteettiä, ja teoksista voi muodostua yhteisiä maamerkkejä. Asukkaat arvostavat kotiseutunsa taideteoksia, ja ne tuovat rakennushankkeeseen monenlaista myönteistä näkyvyyttä. Koulun yhteyteen hankitulla taiteella on myös erityinen merkitys osana koulussa toteutettavaa opetussuunnitelmaa: kuvataide tarjoaa yhden näkökulman ja työkalun lisää osaksi ilmiöoppimisen kokonaisuutta. Samalla tiloihin sopiva taide tuo uuteen kouluun väriä ja lisää viihtyisyyttä. Taidemuseon kokoelmassa ei ole vapaana uusiin tiloihin sijoitettavaa kohteen omaleimaista ilmettä nostavaa taidetta.

Taide voi olla saumattomasti osa rakennuksen arkkitehtuuria tai piha-aluetta. Teoksia voi olla rakennuksissa joko itsenäisinä objekteina tai rakenteisiin integroituna taiteena. Teoksia voidaan sijoittaa myös ulkoalueille, jolloin taide voi olla osa koulun ulkoalueen toiminnallisia

elementtejä. Varhaisessa vaiheessa aloitettu suunnittelu on myös taloudellisesti paras ratkaisu esim. materiaali- ja valaistustöiden yhdistämisen kannalta. Hankinnoissa voidaan näin erityisesti huomioida sijoituspaikan luonne ja teosturvallisuus.

Prosenttitaiteen hankintaan voi hakea avustusta Taiteen edistämiskeskukselta (Taike) kohteeseen laaditulla hankesuunnitelmalla. Hakuaika on aina maaliskuussa. Avustus voi kattaa enimmillään 50 prosenttia taideteoksiin liittyvistä välittömistä kustannuksista. Alle 15.000 euron avustuksia ei myönnetä. Märyn koulun kokonaisbudjetti on 4,2 miljoonaa euroa (2021). Perniön koulun kokonaisbudjetti on noin 12,2 miljoonaa jaettuna kahdelle vuodelle (2021-2022). Taidehankintaan varattava prosentti on näin 164.000 euroa (vuonna 2021 Märynummen koulu 42.000 euroa, vuonna 2023 Perniön Kirkonkylän koulu 122.000 euroa)

Riskienhallintasuunnitelma

Palvelualue: Vapaa-aikapalvelut
Riskienarvioinnin tekijät: Hilpi Tanska, Susanna Luojus, Jaakko Lind, Päivi Pölonen
Ajankohta: Syyskuu 2020

Riskin nimi	Riskin tarkempi kuvaus	Riskin toteutumisen vaikutukset	Riskin torjunta	Seurantavastuu ja toteutuksen aikataulu	Toimenpiteet riskin toteutuessa	Todennäköisyys (arvo 1-4)	Vaikutukset (arvo 1-4)	Merkitys (tulo)
Strategiset riskit								
Sivistystehtävän heikentyminen	Taloudellisten tavoitteiden korostamisen vuoksi sivistystehtävän toteuttaminen vaikeutuu	Kuntalaisten on vaikeampi käyttää palveluja tai löytää itselleen sopivia palveluja, mikäli niiden saatavuus huononee	Kuntalaisten kuuleminen ja palvelujen monipuolisuuden ja riittävyyden tavoittelu	Esimiehet, jatkuva seuranta	Palvelutarpeiden hyvä perusteleminen	2	3	6
Hyvinvoinnin väheneminen	Kuntalaisten hyvinvointi huononee ennalta ehkäisevien palvelujen supistamisen vuoksi	Sotesektorin suorittama korjaava työ on merkittävästi kalliimpaa kuin vapaa-aikapalvelujen tekemä ennalta ehkäisevä työ	Koetun hyvinvoinnin mittaaminen ja hyvinvointia lisäävien asioiden toteuttaminen, hyvinvointisuunnitelman hyvä valmistelu	HYTE-työryhmä, palvelualueiden johtajat	Tiedostetaan hyvinvointiin vaikuttavat asiat laajasti koko kaupungin tasolla	2	4	8
Koronatilanteessa perustoiminta ja tapahtumatuotanto on epävarmaa	Tehdään turhaa työtä	Kuntalaisilta jää palvelu saamatta ja tulot eivät toteudu	Omassa toiminnassa koronaturvallisuuden noudattaminen	Esimiehet ja kaikki	Palveluiden uudelleenmuotoilu	3	4	12
Kehitystyön vähäisyys	Riittämätön henkilöstö, jotta resurssia riittäisi myös kehitystyöhön	Ei pysytä ajan hermolla, kaupungin vetovoima ei kasva, taannutaan suhteessa muihin	Kehittyvä henkilöstösuunnitelma, tulevaisuustyö	Esimiehet	Palveluiden supistaminen	3	3	9

Riskin nimi	Riskin tarkempi kuvaus	Riskin toteutumisen vaikutukset	Riskin torjunta	Seurantavastuu ja toteutuksen aikataulu	Toimenpiteet riskin toteutuessa	Todennäköisyys (arvo 1-4)	Vaikutukset (arvo 1-4)	Merkitys (tulo)
Hiljaisen tiedon siirtyminen	Museoissa keskeisten henkilöiden eläköitymiset ajankohtaisia ja alalla erittäin merkitsevää on hiljaisen tiedon siirtyminen.	Joudutaan ostamaan asiantuntijapalvelua, joten syntyy uusia kustannuksia. Toiminnan viivästyksistä ja taantuminen, kun osaamista ei ole.	Pitäisi ennakoida ja rekrytoida siten, että yhdessä työskentely on mahdollista pidemmän aikaa.	Museonjohtaja	Uuden toimintastrategian laatiminen.	4	4	16
Rekrytoidaan soveltumaton henkilö	Rekrytointi ei vastaa hakuprofiilia tai hakuprofiili määriteltiin alunperin virheellisesti	Ilmaantuu haasteita esim. osaamattomuudessa, tietämättömyydessä tai asenteessa.	Huolellinen rekrytointi	Esimiehet	Perehdytys	1	3	3
Toiminnalliset riskit								
Johtamisongelmat	Läsnäolon ongelma, kun esimiehellä ei riitä aikaa henkilöstöjohtamiseen	Tiedonkulun ongelmat ja työntekijöiden eriarvoisuuden kokemukset.	Delegointi mahdollisuuksien mukaan. Omien töiden priorisointi. Säännöllinen yhteydenpito ja viestintä kaikille tasapuolisesti.	Esimiehet	Monipuoliset yhteydenpitotavat, viestintä molempiin suuntiin	2	2	4
Henkilöstön eläköityminen ja ikärakenteen vaikutukset	Hiljaisen tiedon ja osaamisen siirtyminen.	Palvelujen saataavuus ja laatu heikkenevät, henkilöstön kuormittuminen ja ylimääräinen työ.	Yksiköiden varasuunnitelmien laatiminen äkillisiin poisaoloihin, työkierto sekä tiimi- ja parityöskentelyn kehittäminen, lisääminen sekä rekrytointiprosessissa hiljaisen tiedon siirtämisen huomioiminen. Mahdollisuus työskennellä yhtä aikaa.		Työn ja vastuiden jakaminen, auttava työote.	2	3	6

Riskin nimi	Riskin tarkempi kuvaus	Riskin toteutumisen vaikutukset	Riskin torjunta	Seurantavastuu ja toteutuksen aikataulu	Toimenpiteet riskin toteutuessa	Todennäköisyys (arvo 1-4)	Vaikutukset (arvo 1-4)	Merkitys (tulo)
Työyhteisön toimivuuden ongelmat	Työyhteisön vuorovaikutussuhteissa, esimiestyössä, työilmapiirissä on haasteita	Työteho kärsii, työntekijöiden työhyvinvoinnin kokemukset ja motivaatio heikentyvät. Kehittämisen hankaloituu.	Työyhteisön toimivuudesta huolehtiminen jatkuvasti. Selkeät työtehtävät ja pelisäännöt. Johdonmukaisuus esimiestyössä.	Esimiehet	Keskustelu, neuvottelu, työnohjaus. Perustehtävään palauttaminen.	2	2	4
	Työnjako ja toimintatavat ovat epäselvät, vastuita ei ole määriteltä	Työntekijöillä ei selkeää käsitystä omasta työroolistaan ja tehtävästään. Töitä jää tekemättä.	Selkeät työtehtävät ja työnjako	Esimiehet	Keskustelu, neuvottelu, työnohjaus. Perustehtävään palauttaminen.	1	2	2
	Työpaikkakiusaaminen tai muu häirintä	Työssäjaksaminen ja viihtyminen kärsivät sekä työpaikan suhteet ovat ongelmalliset.	Epäkohtiin puuttuminen, puheeksiotto. Tarvittaessa eteenpäin ohjaaminen esim. työterveyshuoltoon tai työnohjaukseen.	Esimiehet, kaikki	Asiaan puuttuminen ja sen hoitaminen huolellisesti loppuun asti.	1	3	3
Häiriöt tiedon saavuudessa ja käytettävyydessä	Työntekijällä ei ole käytettävissään työn kannalta merkityksellisiä tietoja	Työn tekeminen sujuvasti ja laadukkaasti ei onnistu, tehdään vääriä ratkaisuja	Tehtävien kannalta olennaisten tietojen tunnistaminen. Perehdyttämisen ja perehtymisen tehostaminen	Esimiehet, kaikki	Korjataan virheitä, menetetään työaikaa, palvelu saattaa viivästyä.	2	3	6
Ongelmat työkyvyssä ja työhyvinvoinnissa	Työntekijän työkyky ei riitä omista työtehtävistä selviytymiseen.	Työkyvyttömyys, pitkäkestoiset poissaolot, kustannusvaikutukset.	Hyvin toteutettu kehityskeskustelu, hyvä arjen johtaminen. Puheeksi ottaminen. Yhteistyö työterveyden kanssa.	Esimiehet	Työ kuormittaa muita työyhteisössä ja vaikuttaa yhteisön työhyvinvointiin. Palkataan sijaisia. Kustannukset nousevat.	1	2	2
Osaamisen ja asiantuntijuuden puutteet	Useissa asioissa tietotaito yhden henkilön varassa.	avainhenkilön poissaolo vaikeuttaa tai viivästyttää toimintaa.	Haastavien kohtien tunnistaminen ja niihin varautuminen.	Esimiehet	Tarvittaessa asiantuntijuuden hankkiminen ulkopuolelta.	2	2	4

Riskin nimi	Riskin tarkempi kuvaus	Riskin toteutumisen vaikutukset	Riskin torjunta	Seurantavastuu ja toteutuksen aikataulu	Toimenpiteet riskin toteutuessa	Todennäköisyys (arvo 1-4)	Vaikutukset (arvo 1-4)	Merkitys (tulo)
			Työkierto, sijaistamisjärjestelyt kuntoon					
	Puutteellinen perehdytys ja työhönopastus	Puutteellinen perehdytys voi vaikeuttaa ja heikentää asiakkaan saamaa palvelua ja työntekijän työturvallisuutta	Perehdytys suunnitelman päivittäminen ja perusteellinen noudattaminen. Jatkuva perehdytys.	Esimiehet, kaikki	Tehdään virheitä, joita paikataan jälkikäteen. Reklamaatioita.	1	2	2
	Osaamista johdetaan huonosti	Työntekijöiden erityisosaamista ei hyödynnetä ja työntekijöiden osaaminen ei ole oikeassa suhteessa työn vaatimuksiin	Osaamisen tunnistaminen. Hyvin toteutetut kehityskeskustelut. Esimiehillä hyvä tuntemus arjen töistä ja työnjatkamiseen.	Esimiehet, työntekijät	Siirretään osaaminen oikeaan paikkaan, uudistetaan työnjakoa.	2	2	4
	Osaamista ei kehitetä tulevaisuutta ennakoiden	Työntekijöillä ei ole mahdollisuutta työn edellyttämään lisä- ja täydennyskoulutukseen.	Tarkoituksenmukaisen koulutus suunnitelman laatiminen, jatkuva perehdyttäminen ja perehtymisen muuttuviin asioihin.	Esimiehet, työntekijät	Tarvittaessa asiantuntijuuden hankkiminen ulkopuolelta.	2	3	6
Taloudelliset riskit								
Hankintoihin liittyvät riskit	Hankintoja ei kilpailuteta tai kilpailuttamiseen ei ole riittävästi asiantuntemusta	Tuotteesta tai palvelusta maksetaan liikaa tai ei saada sitä tuotetta, mitä tarvitaan.	Noudatetaan kaupungin ohjeistusta ja hankitaan riittävä asiantuntemus kilpailuttamiseen.	Palvelualueen vastuuhenkilö	Toiminnallisen tai taloudellisen haitan ilmaantuessa pyritään korjaamaan tilanne	1	3	3
	Hankinnoissa ei noudateta olemassa olevaa lainsäädäntöä ja kaupungin ohjeistusta	Hankintoihin tehdään oikaisuja eivätkä hankinnat toteudu suunnitellusti	Noudatetaan ohjeita ja lakia	Esimies / hankinnan tekijä	Varmistetaan, että tehdyt virheet eivät toistu	1	2	2

Riskin nimi	Riskin tarkempi kuvaus	Riskin toteutumisen vaikutukset	Riskin torjunta	Seurantavastuu ja toteutuksen aikataulu	Toimenpiteet riskin toteutuessa	Todennäköisyys (arvo 1-4)	Vaikutukset (arvo 1-4)	Merkitys (tulo)
Tietojärjestelmärisikit	Tietojärjestelmät eivät ole käytössä	Manuaalinen työ lisääntyy, työ hidastuu ja palvelujen tarjoaminen voi estyä	Pidetään tietojärjestelmät ajan tasalla ja päivitetään niitä tarvittaessa	Palvelualueen esimiehet	Korjataan järjestelmät niin nopeasti kuin mahdollista	2	4	8
	Tietojärjestelmien toimivuudessa on ongelmia	Vaikeuttaa työn tekemistä ja aiheuttaa katkoksia palveluiden tuottamisessa	Käytetään monipuolista asiantuntemusta järjestelmien hankinnassa	Palvelun vastuuhenkilö	Reklamoidaan toimittajalle	2	2	4
	Tietojärjestelmissä oleva tieto on muuttunut ja se ei ole luotettavaa	Tiedolla johtaminen ei onnistu, johtaminen ei perustu todennettuun tietoon eikä ole johdonmukaista, tulevaisuuden suunnittelu on hankalaa	Tunnistetaan keskeisimmät tiedolla johtamiseen tarvittavat tiedot ja pyritään hankkimaan ne	Palvelualueen ja toimialan johto	Riski toteutuu jo, pyritään hankkimaan osaamista, määrärahoja ja työkaluja tiedon hankkimiseen	2	2	4
Huono taloudellinen tilanne	Taloudellisen tilanteen haasteet määrärahojen riittävyyden osalta jne. Kuntatalouden kehitys	Palveluja ei pystytä tuottamaan tasavertaisesti kuntalaisille, tilojen kunto heikkenee, kuntalaisten hyvinvointi vähenee	Pyritään tehostamaan palvelujen tuottamista kustannustehokkaasti	Palvelujen vastuuhenkilöt	Supistetaan palveluja, määritellään ylläpidettävät palvelut	3	4	12
	Investointeihin ei myönnetä määrärahaa	Korjausvelka kasvaa, omaisuus tuhoutuu, työn tekeminen hankaloituu, toiminta ei kehity, palvelu heikkenee	Toteutetaan hyvin perustellut investoinnit	Palvelujen vastuuhenkilöt	Muutetaan toimintaa	3	3	9

Riskin nimi	Riskin tarkempi kuvaus	Riskin toteutumisen vaikutukset	Riskin torjunta	Seurantavastuu ja toteutuksen aikataulu	Toimenpiteet riskin toteutuessa	Todennäköisyys (arvo 1-4)	Vaikutukset (arvo 1-4)	Merkitys (tulo)
Turvallisuus- ja vahinkoriskit								
Haasteet työympäristön turvallisuudessa	Asiakkaiden henkilöstöön kohdistamat uhka- ja vaaratilanteet	Henkilöstön kokemus uhka. Työturvallisuusongelmat.	Asiakaspalvelun ja työhuoneiden turvallinen järjestely. Hälytys-/kuulutusjärjestelmät. Vartiopalvelu, turvallisuuskoulutus ja työnantajan tuki uhkailutilanteissa.	Esimiehet	Turvallisuusjärjestelyjen uudelleen arviointi ja tehostaminen.	2	2	4
	Työtilojen turvallisuuden liittyvät seikat työpaikalla	Vaaralliset rakenteet hidastavat ja vaikeuttavat työtä	Tilojen turvallisuuden päivittäminen ja huolto	Esimiehet, työsuojelu&tilapalvelut	Kehitystyö yhdessä tilapalvelujen kanssa	1	2	2
	Työturvallisuuden liittyvät seikat työpaikalla	Työturvallisuusongelmat, psykososiaalinen kuormitus	Ergonomia/apuvälineet, suojaimeet ja niiden käyttö, kemikaalit, hygienia	Esimiehet ja jokainen itse	Korona-ohjeiden ja yleisten työturvallisuusohjeiden noudattaminen	2	2	4
	Työturvallisuuden liittyvät riskit etätyössä	Tietoturva voi vaarantua, työkyvyn huononeminen	Ergonomia, tauottaminen, henkilökohtaiset tapaturmavaikutukset	Jokainen itse	Korona-ohjeiden ja yleisten työturvallisuusohjeiden noudattaminen	1	1	1
Työmatkalla tapahtuvat tapaturmat	Pitkät työmatkat ja liikkuminen laajalla alueella	Työkyvyttömyys ennakoimattoman ajan, sijaiskustannukset	Ennakoiva käyttäytymisen	Jokainen itse	Sijaisen palkkaaminen	1	2	2
Museotoiminnan turvallisuus ei toteudu	Kiinteistöt eivät täytä turvallisuusnormeja esineistön säilytyksen suhteen	Kulttuuriperintöä menetetään, näyttelyitä ei pystytä tuottamaan	Turvallisuussuunnitelmien päivittäminen sekä tiivis yhteistyö tilapalveluiden kanssa	Museonjohtaja, Vapaa-aikajohtaja	Suojaamis- ja pelastamistyöt, tilojen ja välineiden ajanmuikaistaminen ja korvaavien tilojen löytäminen.	4	4	16

Riskin nimi	Riskin tarkempi kuvaus	Riskin toteutumisen vaikutukset	Riskin torjunta	Seurantavastuu ja toteutuksen aikataulu	Toimenpiteet riskin toteutuessa	Todennäköisyys (arvo 1-4)	Vaikutukset (arvo 1-4)	Merkitys (tulo)
Työympäristön erilaiset vaaraa aiheuttavat tekijät	Sisäilmaongelmat ja muut työympäristön henkilöstölle aiheuttamat kuormittavat tekijät	Työntekijä ei pysty työskentelemään hänelle osoitetuissa työtiloissa. Työtapa-urmat, ammattitaudit, työperäiset sairaudet.	Kaupungin kiinteistöjen kunnossapito. Epäkohtiin puuttuminen, yhteistyö työterveyshuollon, työturvallisuusorganisaation ja tilapalveluiden kanssa. Tarvittaessa väistötiloihin siirtyminen	Esimiehet	Asiaan puuttuminen ja sen hoitaminen huolellisesti loppuun asti.	3	3	9
Tietoturva- ja tietosuoja-riskit								
Tietojärjestelmäriskit	Tietojärjestelmät eivät ole käytössä	Manuaalinen työ lisääntyy, työ hidastuu ja palvelujen tarjoaminen voi estyä	Pidetään tietojärjestelmät ajan tasalla ja päivitetään niitä tarvittaessa	Palvelualueen esimiehet	Korjataan järjestelmät niin nopeasti kuin mahdollista. Tarvittaessa otetaan erilaiset offline-toiminnot käyttöön. Päivitykset, kun yhteydet taas pelaa-vat.	2	4	8
	Tietojärjestelmien toimivuudessa on ongelmia	Vaikeuttaa työn tekemistä ja aiheuttaa katkoksia palveluiden tuottamisessa	Käytetään monipuolista asiantunte-musta järjestelmien hankinnassa	Palvelun vastuuhenkilö	Reklamoidaan toimittajalle	2	2	4
	Tietojärjestelmissä oleva tieto on muuttunut ja se ei ole luotettavaa	Tiedolla johtaminen ei onnistu, johtaminen ei perustu todennettuun tietoon eikä ole johdonmu-kaista, tulevaisuuden suunnittelu on hankalaa	Tunnistetaan keskeisimmät tiedolla johtamiseen tarvittavat tiedot ja pyritään hankkimaan ne	Palvelualueen ja toimialan johto	Riski toteutuu jo, pyritään hankki-maan osaamista, määrärahoja ja työkaluja tiedon hankkimiseen	2	2	4

Riskin nimi	Riskin tarkempi kuvaus	Riskin toteutumisen vaikutukset	Riskin torjunta	Seurantavastuu ja toteutuksen aikataulu	Toimenpiteet riskin toteutuessa	Todennäköisyys (arvo 1-4)	Vaikutukset (arvo 1-4)	Merkitys (tulo)
Laitteistojen elinkaari	Palvelinten ja päätelaitteiden elinkaarta ei ole hallittu riittäväällä tasolla (hankinta, asennus, toimitus, ylläpito, takuu, huolto, tukipalvelu, hävitys)	Kun laitteisto ja ohjelmistot vanhenevat, päivityksiä ja uusia osia ei edes saa enää.	Arvioidaan, milloin laitteistot ja ohjelmistot on uusittava, eli milloin elinkaari päättyy.	Palvelun vastuuhenkilö	Riski toteutuu jo. Laitteiston uusiminen tulee ennakoida.	2	2	4
Päätelaitteiden pääsynhallinta	Työasemille pääsee kirjautumaan ilman käyttäjätunnusta ja salasanaa tai salasana on useiden tiedossa tai käytetään yhteistunnuksia	Palveluita on ohjeistettu luopumaan yhteistunnuksista mikäli mahdollista. Asiakaspalvelussa työskentelevät käyttävät henkilökohtaisia tunnuksia.	Yhteistunnuksen käyttö minimoidaan.	Palvelun vastuuhenkilö	Toteutunut riski arvioidaan. Tulosten perusteella ryhdytään toimenpiteisiin.	1	1	1
Matkapuhelimen pääsynhallinta	Näytön suojakoodi tai pin-koodi ei ole käytössä	Otetaan pinkoodi käyttöön.	Suojakoodit vain asianomaisen käyttäjän tiedossa.	Työyhteisöjen työntekijät	Toteutunut riski arvioidaan. Tulosten perusteella ryhdytään toimenpiteisiin.	1	2	2
Tietoturvapäivitykset	Palvelinten, työasemien, päätelaitteiden, matkapuhelinten, verkkolaitteiden, tietojärjestelmien, käyttöjärjestelmien, ohjelmistojen tai web-sovellusten tietoturvapäivitykset eivät ole ajan tasalla tai käytetään vanhentunutta versiota	Tietoturva vaarantuu. Palveluiden toimivuus ja saavutettavuus heikkenevät.	Huolehditaan päivityksistä sopivin määräajoin.	Palvelun vastuuhenkilö	Toteutunut riski arvioidaan. Tulosten perusteella ryhdytään toimenpiteisiin.	1	2	2

Riskin nimi	Riskin tarkempi kuvaus	Riskin toteutumisen vaikutukset	Riskin torjunta	Seurantavastuu ja toteutuksen aikataulu	Toimenpiteet riskin toteutuessa	Todennäköisyys (arvo 1-4)	Vaikutukset (arvo 1-4)	Merkitys (tulo)
Tietojen varmuuskopiointi	Palvelinten, tietojärjestelmien, työasemien, tablettien tai matkapuhelinten tietoja ei ole varmuuskopioitu riittäväällä tasolla	Ajantasainen tietokatoaa. Tietoturva vaarantuu.	Huolehditaan varmuuskopioiden tekemisestä.	Osittain käyttäjäkohtainen	Todetaan toteutuneet vahingot ja esitään jostain väliuistista tms.	2	2	4
ICT-palveluiden häiriöt	Tietojärjestelmien tai tietoliikenneverkon tekninen häiriö estää tietojärjestelmän tai ohjelmiston käyttämisen tai rikkoo tiedon eheyden	Asiakkaiden tiedot (esim. kirjaston lainat) eivät ole ajan tasalla.	Käytetään mahdollisia offline-toimintoja. Kun järjestelmä toimii, puuttuvat tiedot päivitetään.	Kaikki työyhteisön työntekijät	Käytetään mahdollisia offline-toimintoja. Kun järjestelmä toimii, puuttuvat tiedot päivitetään.	1	1	1
Yhteentoimivuus	Tietojärjestelmien yhteentoimivuudesta ei ole huolehdittu hankinnan yhteydessä	Toiminta voi jopa estyä.	Varmistetaan laitteiden ja ohjelmistojen yhteentoimivuus jo hankintavaiheessa.	Hankinta-vastaava	Kartoitetaan riskit ja tehdään toimintasuunnitelma niiden pohjalta.	2	3	6
	Suojattavia tietoja sisältävien paperimuotoisten asiakirjojen huolimaton hävittäminen (esim. lukitsemattomaan säiliöön)	Luottamuksellisuuden vaarantuminen	Yksiköihin hankitaan riittävä määrä lukittavia säiliöitä.	Hankinta-vastaava	Arvioidaan toteutuneen riskin vakavuus. Huolehditaan, ettei tilanne pääse toistumaan.	1	2	2

Liitteet

Toimintatietokortit

4001 Vapaa-aikapalvelut

Toiminta	TP 2019	MTA 2020	LTK 2021
Vapaa-ajan lautakunta			
Kokoukset	9	9	9
Käsitellyt asiat	106	65	100
Kulut €	20 589	25 842	27 216
€ / käsitelty asia	194	398	272
€ / kokous	2 288	2 871	3 024
Vapaa-ajan palvelujen hallinto			
Kulut €	21 140	28 543	24 234
Vakituista henkilöstöä		0,3	0,3
Vapaa-aikapalvelut yhteensä			
Tuotot €	0	0	0
Kulut €	41 729	54 385	51 450
Netto €	-41 729	-54 385	-51 450

4004 Kulttuuripalvelut

Toiminta	TP 2019	MTA 2020	LTK 2021
Osaston hallinto			
Kulut €	46 479	20 482	24 830
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.mak-sukulut			
Kulut €	13 220	13 708	14 959
Myönnetyt toimintatuet ja avustukset			
Kulut €	171 250	155 000	155 000
Yleiset kulttuuripalvelut:			
Kulttuuritapahtumat ja -tilaisuudet			
Tapahtumat ja tilaisuudet	51	160	233
Kävijämäärä	21 709	25 000	27 000
Kulut €	172 240	219 936	220 912
€ / tapahtumat, tilaisuudet	3 377	1 375	948
€ / kävijä	7,93	8,80	8,18
Vakinaista henkilöstöä	2	2	2
Tuotot €	4 975	8 000	5 000
€ / asukas	3,30	4,21	4,23
Taidemuseopalvelut			
Kävijämäärä	24 353	8 500	27 000
Aukiolopäivät	196	73	258
Näyttely ja yleisötyö	410 352	382 328	542 525
Taidekokoelmatyö	89 709	77 502	85 050
Kokoelman teosmäärä (sis. luonnokset)	2 447	2 445	2 447
Kokoelmasta kunnan tiloissa esillä %	54 %	54 %	54 %
Kiinteistömenot	105 982	97 932	99 605
Markkinointi ja viestintä	11 739	13 600	28 600
Ansaittu näkyvyys	335 000	320 000	380 000
Vakinaista henkilöstöä	5	5	5
Kulut €	620 511	585 806	669 792
€ / kävijä	28,58	23,43	24,81
€ / asukas	11,97	11,22	12,93
Tuotot €	185 136	30 700	126 000
€ / kävijä	8	4	5
€ / asukas	3,55	0,59	2,41
Samu, tuotanto- ja kulttuurihistorialliset museopalvelut			
Kävijämäärä	12 173	12 000	12 000
Aukiolopäivät, laskentatavan muutos 2021	339	350	199
Näyttely ja yleisötyö	145 763	147 162	146 000

Toiminta	TP 2019	MTA 2020	LTK 2021
Kokoelmatyö	145 413	191 565	171 830
Kokoelmien kokonaismäärä, josta	72 042	78 588	71 648
luetteloidut esineet ja valokuvat	37 826	55 000	43 500
digitoidut esineet ja valokuvat	28 268	30 000	32 000
Kiinteistömenot	154 199	170 369	168 062
Markkinointi ja viestintä	10 064	14 800	14 500
Ansaittu näkyvyys	34 000	35 000	35 500
Vakinaista henkilöstöä	4	4	4
Kulut €	439 056	479 036	502 176
€ / kävijät	12,91	13,69	14,15
€ / asukas	8,41	9,18	9,62
Tuotot €	36 684	6 000	40 000
€ / kävijät	3,67	0,49	3,33
€ / asukas	0,70	0,11	0,77
Kulttuuripalvelut yhteensä			
Tuotot €	226 795	44 700	171 000
Kulut €	1 449 536	1 460 260	1 572 710
Netto €	-1 222 741	-1 415 560	-1 401 710
Netto € / asukas	-23,58	-27,12	-27,06

4100 Kirjastopalvelut

Toiminta	TP 2019	MTA 2020	LTK 2021
Osaston hallinto			
Kulut €	177 349	187 920	150 232
Vakinaista henkilöstöä	2	2	2
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.mak-sukulut			
Kulut €	85 669	88 846	92 526
Pääkirjasto			
Kokoelmat			
Tapahtumat, kirjailijavierailut			
Näyttelyt			
Ryhmäkäynnit, tiedonhaun opetus jne, kerrat			77
Ryhmäkäynnit, tiedonhaun opetus jne, osallistujat			856
Kulut €	1 755 785	1 741 767	1 830 406
Lainat	510 891	840 000	840 000
€ / laina	3,44	2,07	2,18
Käynnit	238 776	220 000	238 776
€ / käynti	7,35	7,92	7,67
Vakinaista henkilöstöä	19	19	19
Tuotot €	105 660	58 160	82 160
Lähikirjastot			
Kokoelmat			
Lainat	246 199	420 000	420 000
Tapahtumat, kirjailijavierailut			
Näyttelyt			
Ryhmäkäynnit, tiedonhaun opetus jne, kerrat			234
Ryhmäkäynnit, tiedonhaun opetus jne, osallistujat			1 591
Kulut €	967 997	998 200	948 543
€ / laina	3,93	2,38	2,26
Käynnit	182 207	200 000	200 000
€ / käynti	5,31	4,99	4,74
Vakinaista henkilöstöä	11	11	11
Kirjastoautot			
Kokoelmat			
Lainat	106 498	170 000	170 000
Kulut €	149 869	154 689	148 900
€ / laina	1,41	0,91	0,88

Toiminta	TP 2019	MTA 2020	LTK 2021
Käynnit	54 934	60 000	60 000
€ / käynti	2,73	2,58	2,48
Vakinaista henkilöstöä	3	3	3
Kirjastopalvelut yhteensä			
Tuotot €	105 660	58 160	83 160
Kulut €	3 051 000	3 082 576	3 078 081
Netto €	-2 945 340	-3 024 416	-2 994 921

4500 Liikuntapalvelut

Toiminta	TP2019	MTA 2020	LTK 2021
Osaston hallinto			
Kulut €	252 409	268 469	265 580
Vakinaista henkilöstöä	4,5	4,5	4,5
Tuotot €	16	0	0
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.mak-sukulut			
Kulut €	69 790	80 741	80 599
Myönnetyt toimintatuet			
Seuroja ja järjestöjä	115	112	112
Tuettuja seuroja kpl	54	60	60
Harjoituskertoja	289 259	298 674	266 557
Kulut €	138 656	123 000	123 000
€ / tuettu seura	2 568	2 050	2 050
€ / harjoituskerta	0,48	0,41	0,46
€ / asukas	2,67	2,36	2,37
Ulkoliikuntapaikat			
Liikuntapaikkoja kpl kesäkaudella 1.4-31.10	116	79	119
Liikuntapaikkoja kpl talvikaudella 1.11-31.3	44	47	44
Oman toiminnan kulut €	831 337	806 942	844 918
Ostopalvelujen kulut €	344 346	392 080	341 388
Kulut yhteensä €	1 175 683	1 199 022	1 186 306
kesäkausi €	629 052	520 969	522 700
talvikausi €	546 631	663 052	663 606
€ / kesäliikuntapaikka	5 423	6 595	4 392
€ / talviliikuntapaikka	12 423	14 107	15 082
Vakinaista henkilöstöä	10	11	10
€ / asukas	22,67	22,97	22,90
Tuotot €	43 405	15 000	8 000
Jäähallit			
Aukiolotunnit (ei sis. halliyhtiön tunteja)	3 393	3 393	3 393
Kulut € (sis. halliyhtiön kuluja)	354 795	368 531	372 219
Kaupungin jäähallin kulut	205 544	240 000	240 000
€ / aukiolotunti	60,58	70,73	70,73
Varausaste % (seuranta 2012 alk.)	90 %	90 %	90 %
Vakinaista henkilöstöä	3	3	3
Tuotot €	119 047	119 500	106 800
Uimahalli			
Aukiolotunnit vuodessa	3 722	3 722	3 722
Kävijämäärä	216 218	210 500	210 500
Kulut €	1 751 492	1 788 700	1 791 673
€ / aukiolotunti	471	481	481
€ / asiakas	8,10	8,50	8,51
Vakinaista henkilöstöä	11	11	11
Tuotot €	568 421	561 600	522 838
Saunalliset uimarannat		6	6
Aukiolotunnit	2 737	2 737	2 737
Kulut €	192 655	194 957	195 995
€ / aukiolotunti	70,39	71,23	71,61

Toiminta	TP 2019	MTA 2020	LTK 2021
Uimapaikat	8	8	8
Kulut €	19 402	2 700	3 000
€ / uimaranta	2 425	338	375
Tuotot €	81 983	82 000	87 000
Liikuntahallit ja kuntosalit:			
Aukiolotunnit vuodessa	23 000	23 000	23 000
Kulut €	1 341 242	1 440 926	1 390 766
€ / aukiolotunti	58,31	62,65	60,47
Vakinaista henkilöstöä	3,0	3,0	3,0
Varausaste % (seuranta 2012 alk.)	80 %	80 %	80 %
Tuotot €	188 993	270 000	225 250
Valvomattomat kuntosalit	7	7	7
Kulut €	195 445	195 281	215 283
€ / kuntosali	27 921	27 897	30 755
Tuotot €	94 627	34 900	34 900
Koulujen salit	23	22	22
Aukiolotunnit / vuosi	52 100	52 100	52 100
Kulut €	559 611	575 794	619 215
€ / aukiolotunti	10,74	11,05	11,89
Varausaste%, illat ja viikonloput	80 %	80 %	80 %
Vakinaista henkilöstöä	0,0	0,0	0,0
Tuotot €	60 835	66 550	68 240
Ohjattu liikuntatoiminta			
Oman toiminnan kulut €	309 608	379 384	339 607
Ostopalvelujen kulut €	87 057	109 700	114 274
Kulut yhteensä €	396 665	489 084	453 881
Asiakkaita	63 447	65 000	65 000
Ryhmiä	468	468	468
€ / asiakas	6,25	7,52	6,98
€ / ryhmä	848	1 045	970
Vakinaista henkilöstöä	6	6	6
Määräaikaista henkilöstöä (henkilötyövuosina)	2,0	2,0	1,5
Tuotot €	133 347	200 000	165 000
Liikuntapalvelut yhteensä			
Tuotot €	1 290 674	1 349 550	1 218 028
Kulut €	6 378 055	6 646 464	6 616 918
Netto €	-5 087 381	-5 296 914	-5 398 890

4600 Kansalaisopisto

Toiminta	TP 2019	MTA 2020	LTK 2021
Infotietona varhe- ja eläkemenoperust. eläkevak.mak-sukulut			
Yhteensä €	50 427	51 272	53 149
Opiskelijat	5 902	5 850	5 500
Kulut €	2 078 835	1 980 311	1 849 308
€ / opiskelija	352	339	336
Opetustunnit	22 302	20 500	23 000
€ / opetustunti	93,21	96,60	80,40
Kurssilaisia	11 449	11 400	10 500
€ / kurssilainen	182	174	176
Taiteen perusopetus			
opiskelijoita	326	465	500
kurseja	70	70	55
Opetushenkilöstöä (päätoimiset)	8,0	8,0	9,0
Hallinto henkilöstö (rehtorit ja kanslistit)	4,5	4,5	4,5
Tuotot €	569 668	526 500	431 000
Netto € / asukas	29,11	27,85	27,38

Toiminta	TP 2019	MTA 2020	LTK 2021
Maahanmuuttajakoulutus			
Opiskelijat (netto)	77	70	200
Kulut €	124 168	143 309	320 145
€ / opiskelija	1 613	2 047	1 601
Opetustunnit	1 758	2 221	3 500
€ / opetustunti	71	65	91
Kurssilaiset (brutto)	313	350	500
Tuotot €	280	0	123 000
Netto €	123 888	151 858	197 145
Netto € / asukas	2,39	2,75	3,81
Kansalaisopisto yhteensä			
Tuotot €	569 948	526 500	554 000
Kulut €	2 203 003	2 123 620	2 169 453
Netto €	-1 633 055	-1 597 120	-1 615 453
Netto € / asukas	-31,50	-30,60	-31,19